Συλλογή της Νομολογίας

ΑΠΟΦΑΣΗ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟΥ (δεύτερο τμήμα)

της 24ης Σεπτεμβρίου 2019 * [i]

[Κείμενο όπως έχει διορθωθεί με διάταξη της 30ής Ιανουαρίου 2020]

«Σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης – Διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας – Λεκτικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης Crédit Mutuel – Απόλυτοι λόγοι απαραδέκτου – Περιγραφικός χαρακτήρας – Έλλειψη διακριτικού χαρακτήρα – Απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως – Αντίθετη προσφυγή – Άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχεία β′ και γ′, και παράγραφος 3, του κανονισμού (ΕΕ) 2017/1001 – Άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο α′, και παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001»

Στην υπόθεση T-13/18,

Crédit Mutuel Arkéa, με έδρα το Relecq Kerhuon (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους A. Casalonga, F. Codevelle και C. Bercial Arias, δικηγόρους,

προσφεύγουσα,

κατά

Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO), εκπροσωπούμενου από τον D. Hanf,

καθού,

αντίδικος κατά τη διαδικασία ενώπιον του τμήματος προσφυγών του EUIPO, παρεμβαίνουσα ενώπιον του Γενικού Δικαστηρίου:

Confédération nationale du Crédit mutuel, με έδρα το Παρίσι (Γαλλία), εκπροσωπούμενη από τους B. Moreau-Margotin και M. Merli, δικηγόρους,

με αντικείμενο προσφυγή κατά της αποφάσεως του πέμπτου τμήματος προσφυγών του EUIPO της 8ης Νοεμβρίου 2017 (υπόθεση R 1724/2016-5), σχετικά με διαδικασία για την κήρυξη ακυρότητας μεταξύ της Crédit Mutuel Arkéa και της Confédération nationale du Crédit mutuel,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα),

συγκείμενο από τους M. Prek, πρόεδρο, E. Buttigieg (εισηγητή) και B. Berke, δικαστές,

γραμματέας: J. Palacio González, κύριος διοικητικός υπάλληλος,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γαλλική.

έχοντας υπόψη το δικόγραφο της προσφυγής που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Ιανουαρίου 2018,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως του EUIPO που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Μαρτίου 2018,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα αντικρούσεως της παρεμβαίνουσας που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Μαρτίου 2018,

έχοντας υπόψη την αντίθετη προσφυγή της παρεμβαίνουσας που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Μαρτίου 2018,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα της προσφεύγουσας που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 2 Αυγούστου 2018 προς αντίκρουση της αντίθετης προσφυγής,

έχοντας υπόψη το υπόμνημα του EUIPO που κατατέθηκε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 29 Μαΐου 2018 προς αντίκρουση της αντίθετης προσφυγής,

έχοντας υπόψη τις γραπτές ερωτήσεις που το Γενικό Δικαστήριο έθεσε στους διαδίκους και τις αντίστοιχες απαντήσεις τους, οι οποίες κατατέθηκαν στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου την 1η και 4 Φεβρουαρίου 2019,

κατόπιν της επ' ακροατηρίου συζητήσεως της 26ης Φεβρουαρίου 2019,

εκδίδει την ακόλουθη

Απόφαση

Ιστορικό της διαφοράς

1 Η προσφεύγουσα, Crédit Mutuel Arkéa, είναι συνεταιριστική τράπεζα.

2 Ανήκει στον όμιλο Crédit Mutuel, ο οποίος είναι συνεταιριστική τραπεζική οντότητα οργανωμένη σε τρία εδαφικά επίπεδα (τοπικό, περιφερειακό και εθνικό) (στο εξής: όμιλος Crédit Mutuel). Κάθε τοπικό υποκατάστημα συνεταιριστικής πίστης υπάγεται σε μια περιφερειακή ομοσπονδία και κάθε ομοσπονδία υπάγεται στην παρεμβαίνουσα, την Confédération nationale du Crédit mutuel (Εθνική Συνομοσπονδία του Crédit mutuel, στο εξής: CNCM), κεντρικό όργανο του δικτύου σύμφωνα με τα άρθρα L.512-55 και L.512-56 του code monétaire et financier (γαλλικού νομισματικού και χρηματοπιστωτικού κώδικα, στο εξής: CMF). Οι τράπεζες που ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel αναπτύχθηκαν κυρίως γύρω από δύο αυτόνομες και ανταγωνιστικές μεταξύ τους οντότητες, την Crédit Mutuel Arkéa και τη CM11-CIC.

3 Στις 5 Μαΐου 2011, η παρεμβαίνουσα υπέβαλε στο Γραφείο Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) αίτηση καταχωρίσεως σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης, δυνάμει του κανονισμού (ΕΚ) 207/2009 του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2009, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2009, L 78, σ. 1), όπως έχει τροποποιηθεί [αντικατασταθεί από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1001 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΕ 2017, L 154, σ. 1)].

4 Το σήμα του οποίου ζητήθηκε η καταχώριση είναι το λεκτικό σημείο Crédit Mutuel.

5 Τα προϊόντα και οι υπηρεσίες για τα οποία ζητήθηκε η καταχώριση εμπίπτουν, ειδικότερα, στις κλάσεις 9, 16, 35, 36, 38, 42 και 45 κατά την έννοια του Διακανονισμού της Νίκαιας, για τη διεθνή ταξινόμηση προϊόντων και υπηρεσιών με σκοπό την καταχώριση σημάτων, της 15ης Ιουνίου 1957, όπως έχει αναθεωρηθεί και τροποποιηθεί.

6 Το σημείο Crédit Mutuel καταχωρίσθηκε ως ατομικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις 20 Οκτωβρίου 2011 με αριθμό 9943135 για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αναφέρονται στη σκέψη 5 ανωτέρω.

7 Στις 26 Φεβρουαρίου 2015, η προσφεύγουσα υπέβαλε αίτηση για την κήρυξη της ακυρότητας του επίμαχου σήματος για το σύνολο των υπηρεσιών και των προϊόντων για τα οποία είχε καταχωρισθεί, στηριζόμενη, μεταξύ άλλων, στο άρθρο 52, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 2017/1001) και επικαλούμενη ότι το σήμα αυτό είχε καταχωρισθεί κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β′ και γ′, του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β′ και γ′, του κανονισμού 2017/1001).

8 Με απόφαση της 11ης Αυγούστου 2016, το τμήμα ακυρώσεων απέρριψε την αίτηση κηρύξεως ακυρότητας στο σύνολό της κρίνοντας, αφενός, ότι το επίμαχο σήμα ήταν περιγραφικό για μέρος των καλυπτόμενων προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά είχε αποκτήσει όσον αφορά τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, και, αφετέρου, ότι το σήμα αυτό δεν ήταν περιγραφικό όσον αφορά τα λοιπά προϊόντα και υπηρεσίες που δεν ενέπιπταν στον τραπεζικό τομέα.

9 Στις 20 Σεπτεμβρίου 2016, η προσφεύγουσα άσκησε προσφυγή ενώπιον του EUIPO, δυνάμει των άρθρων 58 έως 64 του κανονισμού 207/2009 (νυν άρθρων 66 έως 71 του κανονισμού 2017/1001), κατά της αποφάσεως του τμήματος ακυρώσεων καθόσον με την απόφαση αυτή το τμήμα ακυρώσεων, αφενός, έκρινε ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν περιγραφικό ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών και, αφετέρου, αποφάνθηκε ότι το επίμαχο σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως όσον αφορά τις υπηρεσίες και τα προϊόντα για τα οποία κρίθηκε ότι ήταν περιγραφικό.

10 Με τις από 16 Φεβρουαρίου 2017 παρατηρήσεις της επί της προσφυγής, η παρεμβαίνουσα ζήτησε από το τμήμα προσφυγών να απορρίψει την προσφυγή και να ακυρώσει την απόφαση του τμήματος ακυρώσεων, καθόσον με την απόφαση αυτή το τμήμα ακυρώσεων έκρινε ότι το επίμαχο σήμα ήταν περιγραφικό όσον αφορά ορισμένα προϊόντα και υπηρεσίες.

11 Με απόφαση της 8ης Νοεμβρίου 2017 (στο εξής: προσβαλλόμενη απόφαση), το πέμπτο τμήμα προσφυγών του EUIPO απέρριψε την προσφυγή.

12 Πρώτον, έκρινε, όπως και το τμήμα ακυρώσεων, ότι το ενδιαφερόμενο κοινό αποτελούνταν, αφενός, από το ευλόγως προσεκτικό και ενημερωμένο ευρύ κοινό και, αφετέρου, από επαγγελματίες, τουλάχιστον όσον αφορά τα τεχνικά ή εξειδικευμένα προϊόντα και υπηρεσίες. Επιπλέον, σχετικά με ορισμένες υπηρεσίες, όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ή οι υπηρεσίες στον τομέα των ακινήτων, οι οποίες, σύμφωνα με το τμήμα προσφυγών, μπορούσαν να έχουν σημαντικές οικονομικές συνέπειες για τους χρήστες τους, έκρινε ότι το επίπεδο προσοχής των καταναλωτών που ανήκαν στο ευρύ κοινό ήταν υψηλό. Διευκρίνισε επίσης ότι, στο μέτρο που το επίμαχο σήμα αποτελούνταν από γαλλικές λέξεις, ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής που έπρεπε να ληφθεί υπόψη ήταν ο γαλλόφωνος καταναλωτής.

13 Δεύτερον, το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι η έκφραση «crédit mutuel» παρέπεμπε σε ένα είδος τραπεζικής δραστηριότητας ασκούμενης από τις συνεταιριστικές τράπεζες, των οποίων οι δραστηριότητες «[ήταν] ίδιες με εκείνες των λεγόμενων “κλασικών” τραπεζών, μολονότι δεν [επιδίωκαν] τον ίδιο σκοπό, ήτοι την επίτευξη οικονομικού κέρδους». Ως εκ τούτου, σύμφωνα με το τμήμα προσφυγών, στο μέτρο που το επίμαχο σήμα δήλωνε ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που αφορούσε εντάσσονταν στο πλαίσιο των τραπεζικών δραστηριοτήτων, ήταν περιγραφικό όσον αφορά το είδος, το αντικείμενο ή τον προορισμό τους.

14 Τρίτον, κατά συνέπεια, το τμήμα προσφυγών έκρινε, βασιζόμενο σε συνολική αιτιολογία ανά ομάδα προϊόντων και υπηρεσιών, ότι το επίμαχο σήμα ήταν περιγραφικό και στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα όσον αφορά τα ακόλουθα προϊόντα και υπηρεσίες (στο εξής: προϊόντα και υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία), στο μέτρο που αυτά είχαν αρκούντως άμεση και στενή σχέση με τον τραπεζικό τομέα:

– κλάση 9: «Αυτόματες συσκευές τιθέμενες σε λειτουργία με την εισαγωγή τραπεζικής κάρτας, αυτόματες ταμειολογιστικές μηχανές· τραπεζικές κάρτες· κάρτες ολοκληρωμένων κυκλωμάτων [έξυπνες κάρτες] ιδίως κάρτες με μνήμη ή με μικροεπεξεργαστή ή μαγνητικές ή κάρτες ολοκληρωμένων κυκλωμάτων με πίστωση μονάδων»·

– κλάση 35: «Παροχή συμβουλών, πληροφοριών ή ενημέρωσης επί θεμάτων επιχειρηματικής δραστηριότητας· παροχή βοήθειας σε βιομηχανικές ή εμπορικές επιχειρήσεις, σε ελεύθερους επαγγελματίες, σε βιοτέχνες, σε οργανισμούς τοπικής αυτοδιοίκησης ή σε ιδιώτες για τον χειρισμό των επιχειρηματικών τους δραστηριοτήτων· παροχή επαγγελματικών συμβουλών επί θεμάτων επιχειρηματικής δραστηριότητας· οικονομικές αναλύσεις, εκτιμήσεις, πληροφορίες και προβλέψεις· παροχή οικονομικών, στατιστικών και εμπορικών πληροφοριών σχετικά με τις χρηματοπιστωτικές, νομισματικές και χρηματιστηριακές αγορές με δυνατότητα πρόσβασης ιδίως με τηλεματικά μέσα, μέσω δικτύων πληροφορικής, δικτύων του Διαδικτύου, ενδοδικτύων και υπερενδοδικτύων· υπηρεσίες συνδρομής σε ασφαλή διαδικτυακό τόπο που προσφέρει πρόσβαση σε προσωπικές πληροφορίες τραπεζικού και χρηματοπιστωτικού χαρακτήρα· διαχείριση αρχείων, βάσεων και τραπεζών δεδομένων πληροφορικής, ηλεκτρονικών επαγγελματικών καταλόγων στον τραπεζικό, χρηματοπιστωτικό, νομισματικό και χρηματιστηριακό τομέα· διοικητική διαχείριση χρηματοπιστωτικών προϊόντων, χαρτοφυλακίων χρηματιστηριακών τίτλων, διοικητική διαχείριση χαρτοφυλακίων κατόπιν εξουσιοδοτήσεως· υπηρεσίες ελέγχου λογαριασμών και καταστάσεων κίνησης λογαριασμών»·

– κλάση 36: «Χρηματοπιστωτικές υποθέσεις· νομισματικές υποθέσεις· τραπεζικές υποθέσεις· διαδικτυακές τραπεζικές υπηρεσίες· διαχείριση τραπεζικών λογαριασμών· διαχείριση χαρτοφυλακίου· υπηρεσίες πιστωτικών και χρεωστικών καρτών· μεσιτεία χρηματιστηρίου· χρηματοπιστωτικές εκτιμήσεις (τράπεζες), φορολογικές εκτιμήσεις και πραγματογνωμοσύνες· υπηρεσίες είσπραξης οφειλών· πρακτόρευση· έκδοση ταξιδιωτικών επιταγών και πιστωτικών επιστολών· χρηματοπιστωτικές, τραπεζικές, νομισματικές και χρηματιστηριακές υπηρεσίες προσβάσιμες μέσω τηλεφωνικών δικτύων και μέσω ηλεκτρονικών δικτύων επικοινωνίας· λήψη, εκτέλεση και διαβίβαση εντολών για λογαριασμό τρίτων (εκδοτών και επενδυτών) σχετικά με ένα ή περισσότερα χρηματοπιστωτικά μέσα· χρηματοπιστωτική διαχείριση χαρτοφυλακίων τίτλων· χρηματοπιστωτικές αναλύσεις των αγορών επιτοκίων, συναλλάγματος και μετοχών· υπηρεσίες παροχής πληροφοριών και συμβουλών επί τραπεζικών και χρηματοπιστωτικών υποθέσεων· υπηρεσίες παροχής πληροφοριών και συμβουλών επί χρηματοπιστωτικών επενδύσεων και τοποθετήσεων· υπηρεσίες χρηματοπιστωτικών επενδύσεων και τοποθετήσεων· γραφεία συναλλάγματος, καταθέσεις αξιών, καταθέσεις σε θυρίδες θησαυροφυλακίων· διαχείριση περιουσιακών στοιχείων· υπηρεσίες δανειοδοτήσεως· χρηματοδοτική μίσθωση· υπηρεσίες ταμιευτηρίου· εργασίες και συναλλαγές σε χρηματοπιστωτικές αγορές· υπηρεσίες μεταφοράς κεφαλαίων· υπηρεσίες ασφαλών πληρωμών· έκδοση και διαχείριση μετοχών, ομολόγων και τίτλων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (ΟΣΕΚΑ)· παροχή πληροφοριών τραπεζικού, χρηματοπιστωτικού και νομισματικού χαρακτήρα, με δυνατότητα πρόσβασης ιδίως μέσω τηλεφώνου, τηλεματικής, μέσω δικτύων πληροφορικής, δικτύων του Διαδικτύου, ενδοδικτύων και υπερενδοδικτύων».

15 Ωστόσο, έκρινε, όπως και το τμήμα ακυρώσεων, ότι η παρεμβαίνουσα είχε αποδείξει, σύμφωνα με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001, ότι το επίμαχο σήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία.

16 Τέταρτον, έκρινε ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν περιγραφικό και είχε διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά τα ακόλουθα προϊόντα και υπηρεσίες (στο εξής: προϊόντα και υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία), στο μέτρο που αυτά δεν είχαν αρκούντως ειδική, άμεση, στενή ή σαφή σχέση με τον τραπεζικό τομέα:

– κλάση 9: «Αυτόματες συσκευές τιθέμενες σε λειτουργία με την εισαγωγή νομίσματος ή μάρκας· μέσα μαγνητικών, ψηφιακών και οπτικών εγγραφών, σύμπυκνοι δίσκοι απλής ανάγνωσης (CD-ROM), βιντεοδίσκοι· λογισμικό, συγκεκριμένα λογισμικό για την επεξεργασία πληροφοριών· επιγραμμικά ενημερωτικά δελτία»·

– κλάση 16: «Έντυπο υλικό· βιβλία· επιθεωρήσεις· περιοδικά· εφημερίδες· φυλλάδια από χαρτί, ενημερωτικά δελτία από χαρτί, αφίσες, ημεροδείκτες, αυτοκόλλητα, έντυπο διαφημιστικό υλικό, έντυπα προς συμπλήρωση· δελτία και έντυπα συνδρομών»·

– κλάση 36: «Υπηρεσίες ασφαλίσεως· κτηματομεσιτικές υποθέσεις· υπηρεσίες ταμείου προνοίας· ασφαλιστική μεσιτεία· χρηματοοικονομικές εκτιμήσεις (ασφάλειες, ακίνητα)· διαχείριση κινητής ή ακίνητης κληρονομιάς· χρηματοοικονομική χορηγία»·

– κλάση 38: «Μετάδοση και εκπομπή δεδομένων· μετάδοση πληροφοριών προσβάσιμων μέσω βάσεων δεδομένων και μέσω κέντρων διακομιστών ηλεκτρονικών ή τηλεματικών βάσεων δεδομένων· μετάδοση πληροφοριών με κωδικό πρόσβασης σε βάσεις δεδομένων και σε κέντρα διακομιστών ηλεκτρονικών ή τηλεματικών βάσεων δεδομένων»·

– κλάση 42: «Υπηρεσίες ασφαλούς τηλεφόρτωσης δεδομένων»·

– κλάση 45: «Νομικές υπηρεσίες· δικαστικές υπηρεσίες· υπηρεσίες ασφαλείας για την προστασία αγαθών και προσώπων».

Διαδικασία και αιτήματα των διαδίκων

17 Με δικόγραφο που κατέθεσε στη Γραμματεία του Γενικού Δικαστηρίου στις 15 Ιανουαρίου 2018, η προσφεύγουσα άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

18 Η προσφεύγουσα ζητεί, κατ' ουσίαν, από το Γενικό Δικαστήριο:

– να ακυρώσει εν μέρει την προσβαλλόμενη απόφαση·

– να απορρίψει την αντίθετη προσφυγή·

– να καταδικάσει το EUIPO και την παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα.

19 Το EUIPO ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει την προσφυγή·

– να απορρίψει την αντίθετη προσφυγή·

– να καταδικάσει την προσφεύγουσα και την παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα.

20 Η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο:

– να απορρίψει την προσφυγή·

– να δεχθεί την αντίθετη προσφυγή και να αποφανθεί ότι το επίμαχο σήμα δεν είναι περιγραφικό και επομένως είναι έγκυρο·

– να καταδικάσει την προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

Σκεπτικό

Επί του παραδεκτού

Επί του αντικειμένου της κύριας προσφυγής

21 Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, και λαμβανομένου υπόψη του επιχειρήματος του EUIPO περί απαραδέκτου της προσφυγής καθόσον αφορά τα προϊόντα «Αφίσες, ημεροδείκτες, αυτοκόλλητα» που εμπίπτουν στην κλάση 16, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι η προσφυγή της δεν αφορούσε τα προϊόντα αυτά. Το στοιχείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη.

22 Επιπλέον, όσον αφορά τις «τραπεζικές υποθέσεις» που εμπίπτουν στην κλάση 36, η προσφεύγουσα ισχυρίστηκε, στο πλαίσιο του δικογράφου της προσφυγής, ότι το επίμαχο σήμα έπρεπε να κηρυχθεί άκυρο όσον αφορά τις υπηρεσίες αυτές, καθόσον η έκφραση «crédit mutuel» αποτελούσε την κοινή ονομασία, αλλά και τη νόμιμη ονομασία για ένα είδος τραπεζικής υπηρεσίας στη Γαλλία, και ότι, κατά συνέπεια, το επίμαχο σήμα στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα και, πάντως, ήταν περιγραφικό των εν λόγω «τραπεζικών υποθέσεων».

23 Το EUIPO ισχυρίζεται ότι η αιτίαση αυτή είναι απαράδεκτη για τον λόγο ότι, λαμβανομένου υπόψη του συμπεράσματος του τμήματος προσφυγών όπως προεκτέθηκε στη σκέψη 14 ανωτέρω, η προσφεύγουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να εκδώσει επιβεβαιωτική απόφαση.

24 [Όπως έχει διορθωθεί με διάταξη της 30ής Ιανουαρίου 2020] Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα επισήμανε ότι, στο πλαίσιο της υπό κρίση προσφυγής, δεν αμφισβητούσε το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών ως προς τον περιγραφικό χαρακτήρα του επίμαχου σήματος για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, μεταξύ των οποίων περιλαμβάνονται οι «τραπεζικές υποθέσεις» της κλάσης 36, αλλά μόνον το συμπέρασμα ότι, όσον αφορά τις υπηρεσίες και τα προϊόντα αυτά, το σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως. Το στοιχείο αυτό πρέπει να ληφθεί υπόψη.

Επί του αντικειμένου της αντίθετης προσφυγής

25 Το EUIPO παρατηρεί ότι η παρεμβαίνουσα, με την αντίθετη προσφυγή της, ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να αποφανθεί ότι το επίμαχο σήμα δεν είναι περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία και, επομένως, είναι έγκυρο. Το αίτημα αυτό, με το οποίο η παρεμβαίνουσα επιδιώκει την έκδοση αναγνωριστικής αποφάσεως από το Γενικό Δικαστήριο, πρέπει να απορριφθεί, κατά την άποψη του EUIPO, ως απαράδεκτο.

26 Η αντίθετη προσφυγή θα ήταν παραδεκτή μόνον αν το Γενικό Δικαστήριο ήταν διατεθειμένο να ερμηνεύσει το αίτημα της παρεμβαίνουσας υπό την έννοια ότι αποσκοπεί, στην πραγματικότητα, στη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως προκειμένου να απορριφθεί το στηριζόμενο στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001 αίτημα κηρύξεως ακυρότητας και όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, σε σχέση με τα οποία το τμήμα προσφυγών αποφάνθηκε ότι το επίμαχο σήμα είχε περιγραφικό χαρακτήρα.

27 Με το από 4 Σεπτεμβρίου 2018 έγγραφό της, με το οποίο ζήτησε τη διεξαγωγή της επ' ακροατηρίου συζητήσεως, η παρεμβαίνουσα επισήμανε ότι η προσφυγή της αποσκοπούσε στη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, καθόσον η απόφαση αυτή στηριζόταν σε εσφαλμένη συλλογιστική όσον αφορά τον εγγενή περιγραφικό χαρακτήρα του επίμαχου σήματος.

28 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, απαντώντας σε ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, η προσφεύγουσα και το EUIPO δήλωσαν ότι δεν προβάλλουν αντιρρήσεις όσον αφορά την ερμηνεία της αντίθετης προσφυγής υπό την έννοια ότι η τελευταία αποσκοπεί στη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, γεγονός το οποίο σημειώθηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

29 Επισημαίνεται ότι, με το αίτημα αυτό, η παρεμβαίνουσα ζητεί λογικώς όχι μόνον τη μεταρρύθμιση της προσβαλλομένης αποφάσεως, αλλά και την ακύρωσή της [πρβλ. απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2014, Advance Magazine Publishers κατά ΓΕΕΑ – Nanso Group (TEEN VOGUE), T-509/12, EU:T:2014:89, σκέψη 16 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία], όπερ, άλλωστε, συνάγεται από τη διατύπωση των επιχειρημάτων του μοναδικού λόγου της αντίθετης προσφυγής, ο οποίος αφορά, κατ' ουσίαν, παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, του κανονισμού αυτού.

Επί του παραδεκτού ορισμένων παραρτημάτων του δικογράφου της προσφυγής

30 Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, το EUIPO απέσυρε τις αντιρρήσεις του σχετικά με το παραδεκτό των παραρτημάτων Α.47 και Α.49 του δικογράφου της προσφυγής, γεγονός το οποίο σημειώθηκε στα πρακτικά της επ' ακροατηρίου συζητήσεως.

Επί της ουσίας

31 Προς στήριξη της προσφυγής, η προσφεύγουσα προβάλλει τρεις λόγους ακυρώσεως. Ο πρώτος λόγος ακυρώσεως αντλείται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 1, στοιχείο α′, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, του ίδιου κανονισμού. Ο δεύτερος και τρίτος λόγος ακυρώσεως αντλούνται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού.

32 Στο πλαίσιο της αντίθετης προσφυγής, η οποία ασκήθηκε δυνάμει του άρθρου 182 του Κανονισμού Διαδικασίας του Γενικού Δικαστηρίου, η παρεμβαίνουσα προβάλλει έναν μόνο λόγο ακυρώσεως, ο οποίος αντλείται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, του ίδιου κανονισμού.

33 Στο μέτρο που, με τον μοναδικό λόγο της αντίθετης προσφυγής, η παρεμβαίνουσα αμφισβητεί το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών ότι το επίμαχο σήμα είναι περιγραφικό και, επομένως, δεν έχει διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, ο λόγος αυτός ακυρώσεως πρέπει να εξετασθεί πρώτος. Εν συνεχεία, πρέπει να εξετασθεί, σε δεύτερο στάδιο, ο πρώτος λόγος ακυρώσεως της κύριας προσφυγής, ο οποίος αντλείται από παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, του ίδιου κανονισμού, και, σε τρίτο στάδιο, ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως της κύριας προσφυγής από κοινού, στο μέτρο που αντλούνται, κατ' ουσίαν, από παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7 παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού.

Επί του μοναδικού λόγου της αντίθετης προσφυγής, με τον οποίο προβάλλεται, κατ' ουσίαν, παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ίδιου κανονισμού

34 Η παρεμβαίνουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το επίμαχο σήμα δεν είναι περιγραφικό και έχει, επομένως, διακριτικό χαρακτήρα όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία.

35 Πρώτον, η παρεμβαίνουσα αμφισβητεί τη σημασία την οποία έχει, κατά την κρίση του τμήματος προσφυγών, η έκφραση «crédit mutuel» για το ενδιαφερόμενο κοινό.

36 Ειδικότερα, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται, καταρχάς, ότι η έκφραση «crédit mutuel» δεν ορίζεται στο λεξικό *Larousse*, αλλά η μνεία της στο εν λόγω λεξικό παραπέμπει στην οργάνωση του δικτύου Crédit Mutuel, του οποίου η παρεμβαίνουσα είναι το κεντρικό όργανο.

37 Επιπλέον, κατά την άποψή της, ο όρος αυτός δεν αποτελεί την κοινή ονομασία τραπεζικού προϊόντος ή υπηρεσίας καθόσον δεν προσδιορίζει συγκεκριμένο είδος τραπεζικής υπηρεσίας, αλλά γίνεται αντιληπτός από το ενδιαφερόμενο κοινό ως διακριτικό σημείο το οποίο καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό των προϊόντων και των υπηρεσιών που το φέρουν ως προερχόμενων από τη CNCM ή από το δίκτυο Crédit Mutuel.

38 Δεύτερον, η παρεμβαίνουσα φρονεί πως το γεγονός ότι ο όρος αυτός μνημονεύεται στον CMF δεν τον καθιστά προσδιοριστικό όλων γενικώς των συνεταιριστικών τραπεζών ή κάποιας από τις τραπεζικές δραστηριότητές τους, δεδομένου ότι, όπως προκύπτει από τις διατάξεις του CMF, αφενός, ο όρος «crédit mutuel» δεν ορίζεται με ακρίβεια και χρησιμοποιείται αποκλειστικώς σε σχέση με τη CNCM και το δίκτυο των υποκαταστημάτων συνεταιριστικής πίστης και, αφετέρου, επιφυλάσσεται αποκλειστικώς στη CNCM και τα μέλη της.

39 Τρίτον, η παρεμβαίνουσα επισημαίνει ότι οι ιστορικές θεωρίες περί μουτουαλισμού (αμοιβαιότητας) δεν επηρεάζουν τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται το επίμαχο σήμα, καθώς και ότι, όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά η αντίθετη προσφυγή, το επίμαχο σήμα δεν μπορεί να παραπέμψει κατά τρόπο ευθύ και άμεσο σε ένα είδος οργανισμού συνεταιριστικής μορφής.

40 Η προσφεύγουσα και το EUIPO αμφισβητούν τα επιχειρήματα της παρεμβαίνουσας και ζητούν την απόρριψη του μοναδικού λόγου ακυρώσεως της αντίθετης προσφυγής.

41 Καθώς προκύπτει από τις σκέψεις 27 και 29 ανωτέρω, η παρεμβαίνουσα ζητεί από το Γενικό Δικαστήριο να ακυρώσει και να μεταρρυθμίσει την προσβαλλόμενη απόφαση κατά το μέρος που αυτή στηρίζεται, κατά την άποψή της, σε εσφαλμένη συλλογιστική όσον αφορά τον εγγενή περιγραφικό χαρακτήρα του επίμαχου σήματος.

42 Συναφώς, πρέπει καταρχάς να υπομνησθεί ότι, κατά το άρθρο 59, παράγραφος 1, στοιχείο α', του κανονισμού 2017/1001, ένα σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης κηρύσσεται άκυρο μετά από αίτηση που υποβάλλεται στο EUIPO εάν το σήμα δεν καταχωρίσθηκε σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 7 του κανονισμού αυτού.

43 Κατά το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001, δεν γίνονται δεκτά για καταχώριση «τα σήματα που αποτελούνται αποκλειστικά από σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν, στο εμπόριο, προς δήλωση του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας».

44 Κατά πάγια νομολογία, το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001 επιδιώκει σκοπό γενικού συμφέροντος, ο οποίος απαιτεί να μπορούν να χρησιμοποιούνται ελεύθερα από όλους οι ενδείξεις ή τα σημεία που είναι περιγραφικά των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία ζητείται η καταχώριση. Κατά συνέπεια, η διάταξη αυτή δεν επιτρέπει να επιφυλάσσονται υπέρ μίας μόνον επιχειρήσεως τέτοια σημεία ή ενδείξεις λόγω της καταχωρίσεώς τους ως σημάτων (βλ. απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003, ΓΕΕΑ κατά Wrigley, C-191/01 P, EU:C:2003:579, σκέψη 31 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

45 Άλλωστε, σημεία ή ενδείξεις που μπορούν να χρησιμεύσουν, στο εμπόριο, για να δηλώσουν χαρακτηριστικά του προϊόντος ή της υπηρεσίας για τα οποία ζητείται η καταχώριση θεωρούνται, βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001, μη ικανά να επιτελέσουν την ουσιώδη λειτουργία του σήματος, ήτοι τον προσδιορισμό της εμπορικής προελεύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας, ώστε να καταστεί δυνατό για τον καταναλωτή ο οποίος αποκτά το προϊόν ή είναι αποδέκτης της υπηρεσίας που προσδιορίζεται από το σήμα να προβεί στο μέλλον στην ίδια επιλογή, αν η εμπειρία αποδειχθεί θετική, ή σε άλλη επιλογή, αν η εμπειρία αποδειχθεί αρνητική [βλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 2007, MacLean-Fogg κατά ΓΕΕΑ (LOKTHREAD), T-339/05, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2007:172, σκέψη 28 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

46 Επομένως συνάγεται ότι ένα σημείο, για να εμπίπτει στην απαγόρευση που προβλέπει η προαναφερθείσα στη σκέψη 43 διάταξη, πρέπει να παρουσιάζει αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη σχέση με τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες, ώστε να παρέχει στο ενδιαφερόμενο κοινό τη δυνατότητα να αντιληφθεί άμεσα, και χωρίς περαιτέρω σκέψη, την περιγραφή των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών ή ενός εκ των χαρακτηριστικών τους (βλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 2007, LOKTHREAD, T-339/05, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2007:172, σκέψη 29 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

47 Επιπλέον σημειώνεται ότι, με τη χρήση, στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001, της φράσης «του είδους, της ποιότητας, της ποσότητας, του προορισμού, της αξίας, της γεωγραφικής προέλευσης ή του χρόνου παραγωγής του προϊόντος ή της παροχής της υπηρεσίας ή άλλων χαρακτηριστικών του προϊόντος ή της υπηρεσίας», ο νομοθέτης της Ευρωπαϊκής Ένωσης, αφενός, υπέδειξε ότι όλα αυτά τα στοιχεία πρέπει να θεωρούνται χαρακτηριστικά των προϊόντων ή των υπηρεσιών και, αφετέρου, διευκρίνισε ότι ο κατάλογος αυτός δεν είναι εξαντλητικός, καθόσον θα μπορούσε επίσης να ληφθεί υπόψη κάθε άλλο χαρακτηριστικό των προϊόντων ή των υπηρεσιών (απόφαση της 10ης Μαρτίου 2011, Agencja Wydawnicza Technopol κατά ΓΕΕΑ, C-51/10 P, EU:C:2011:139, σκέψη 49).

48 Η επιλογή από τον νομοθέτη της λέξης «χαρακτηριστικό» τονίζει το γεγονός ότι η διάταξη αυτή αναφέρεται αποκλειστικώς και μόνο σε εκείνα τα σημεία που χρησιμεύουν για να δηλώσουν μια ευκόλως αναγνωρίσιμη από το ενδιαφερόμενο κοινό ιδιότητα των προϊόντων ή των υπηρεσιών για τα οποία έχει ζητηθεί η καταχώριση. Συνεπώς, η καταχώριση ενός σημείου μπορεί να απορριφθεί επί τη βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001 μόνον αν μπορεί ευλόγως να θεωρηθεί ότι αυτό θα αναγνωρισθεί πράγματι από το ενδιαφερόμενο κοινό ως περιγραφή ενός εκ των εν λόγω χαρακτηριστικών (πρβλ. απόφαση της 10ης Μαρτίου 2011, Agencja Wydawnicza Technopol κατά ΓΕΕΑ, C-51/10 P, EU:C:2011:139, σκέψη 50 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

49 Τέλος, πρέπει να υπομνησθεί ότι η εκτίμηση του περιγραφικού χαρακτήρα ενός σημείου μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνον, αφενός, σε σχέση με τον τρόπο με τον οποίο το αντιλαμβάνεται το ενδιαφερόμενο κοινό και, αφετέρου, σε σχέση με τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αυτό αφορά (βλ. απόφαση της 12ης Ιουνίου 2007, LOKTHREAD, T-339/05, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2007:172, σκέψη 32 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

50 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν ορθώς το τμήμα προσφυγών έκρινε με την προσβαλλόμενη απόφαση ότι το λεκτικό σημείο Crédit Mutuel ήταν, κατά την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού, περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία.

51 Καταρχάς, όσον αφορά τον προσδιορισμό του ενδιαφερόμενου κοινού, διαπιστώνεται ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε, στα σημεία 39 και 40 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που αφορούσε το επίμαχο σήμα απευθύνονταν όχι μόνο στο ευλόγως προσεκτικό και ενημερωμένο ευρύ κοινό αλλά και στους επαγγελματίες, τουλάχιστον όσον αφορά τα τεχνικά ή εξειδικευμένα προϊόντα και υπηρεσίες. Κατά το τμήμα προσφυγών, οι τελευταίοι επιδεικνύουν μεγαλύτερη προσοχή απ' ό,τι ο καταναλωτής που ανήκει στο ευρύ κοινό κατά τη λήψη των εν λόγω υπηρεσιών. Άλλωστε, όσον αφορά ορισμένες υπηρεσίες, όπως οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ή οι υπηρεσίες στον τομέα των ακινήτων, οι οποίες ενδέχεται να έχουν σημαντικές οικονομικές συνέπειες για τους χρήστες τους, το επίπεδο προσοχής των καταναλωτών που ανήκουν στο ευρύ κοινό είναι μάλλον υψηλό κατά την επιλογή τους. Το τμήμα προσφυγών διευκρίνισε επίσης ότι, στο μέτρο που το επίμαχο σήμα αποτελούνταν από γαλλικές λέξεις, ο ενδιαφερόμενος καταναλωτής που έπρεπε να ληφθεί υπόψη ήταν ο γαλλόφωνος καταναλωτής. Ο ορισμός αυτός του ενδιαφερόμενου κοινού, ο οποίος δεν αμφισβητείται από την παρεμβαίνουσα, δεν είναι εσφαλμένος.

52 Εν συνεχεία, όσον αφορά τη σημασία που έχουν οι όροι που συνθέτουν το επίμαχο σήμα για το ενδιαφερόμενο κοινό όπως αυτό ορίστηκε, το τμήμα προσφυγών, στηριζόμενο στον ορισμό των λέξεων «crédit» και «mutuel» στη διαδικτυακή έκδοση του λεξικού *Larousse* και, προς επίρρωση αυτού, στα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα, έκρινε, στα σημεία 46 και 47 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι «η προσθήκη [των όρων αυτών] παρέπεμπε στην ιδέα του συνεταιρισμού στον χρηματοπιστωτικό τομέα ο οποίος συνίσταται κατά κύριο λόγο στη χορήγηση και στην εγγύηση χρηματοδοτικών πιστώσεων μεταξύ πλειόνων συνεταίρων της ίδιας οντότητας που χαρακτηρίζεται ως "συνεταιριστική" και της οποίας κάθε χρήστης είναι ταυτόχρονα δικαιούχος και ιδιοκτήτης» και ότι, κατά συνέπεια, η έκφραση «crédit mutuel» παρέπεμπε σε ένα είδος τραπεζικής δραστηριότητας ασκούμενης από τις συνεταιριστικές τράπεζες, των οποίων οι δραστηριότητες ήταν ίδιες με εκείνες των λεγόμενων «κλασικών» τραπεζών, μολονότι δεν επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την επίτευξη οικονομικού κέρδους.

53 Τέλος, λαμβανομένης υπόψη της ως άνω έννοιας της εκφράσεως «crédit mutuel», το τμήμα προσφυγών, στη σκέψη 48 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το επίμαχο σήμα ήταν περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, όσον αφορά το είδος, το αντικείμενο και τον προορισμό τους, στο μέτρο που παρέπεμπε σαφώς στα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες δηλώνοντας ότι εντάσσονταν στο πλαίσιο των τραπεζικών δραστηριοτήτων. Επιπλέον, στη σκέψη 73 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών επισήμανε ότι το επίμαχο σήμα δεν επέτρεπε στο ενδιαφερόμενο κοινό να προσδιορίσει την εμπορική προέλευση των προϊόντων και υπηρεσιών και ότι, κατά συνέπεια, έπρεπε να θεωρηθεί ότι στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα ως προς αυτά.

54 Προκειμένου να αμφισβητήσει το συμπέρασμα αυτό του τμήματος προσφυγών, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το τμήμα προσφυγών δεν ερμήνευσε ορθώς τον τρόπο με τον οποίο αντιλαμβάνεται το ενδιαφερόμενο κοινό την έκφραση «crédit mutuel».

55 Συναφώς, πρώτον, υποστηρίζει ότι η έκφραση «crédit mutuel» δεν ορίζεται στο λεξικό *Larousse*. Ωστόσο, το γεγονός αυτό είναι άνευ σημασίας, δεδομένου ότι, όπως επισήμανε το τμήμα προσφυγών στη σκέψη 41 της προσβαλλομένης αποφάσεως, όταν πρόκειται εκφράσεις, τα λεξικά δεν αναφέρουν όλους τους δυνατούς συνδυασμούς των σχετικών λέξεων. Επομένως, ορθώς το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι έπρεπε να λάβει υπόψη τη συνήθη και προφανή σημασία της εκφράσεως αυτής.

56 Δεύτερον, πρέπει να επισημανθεί ότι, σε αντίθεση με όσα υποστηρίζει η παρεμβαίνουσα, από την προσβαλλόμενη απόφαση δεν προκύπτει ότι το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι ο συνδυασμός των λεκτικών στοιχείων «crédit» και «mutuel» αποτελούσε κοινή ονομασία ενός τραπεζικού προϊόντος ή υπηρεσίας ούτε ότι έκρινε ότι η έκφραση «crédit mutuel» προσδιόριζε ένα «ιδιαίτερο είδος τραπεζικής υπηρεσίας», υπό την έννοια ενός ιδιαίτερου είδους δανείου στο πλαίσιο της τραπεζικής πρακτικής. Το τμήμα προσφυγών, επισημαίνοντας ότι το επίμαχο σήμα παρέπεμπε σε ένα «είδος τραπεζικής δραστηριότητας ασκούμενης από τις συνεταιριστικές τράπεζες», στηρίχθηκε στη διάκριση μεταξύ της

λεγόμενης «κλασικής» τράπεζας και της «συνεταιριστικής» τράπεζας, οι οποίες δεν έχουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την επίτευξη οικονομικού κέρδους, αλλά ασκούν ίδιες τραπεζικές δραστηριότητες (όπως οι υπηρεσίες δανειοδοτήσεως, πιστώσεως ή χρηματοδοτήσεως).

57 Επομένως, το συμπέρασμα στο οποίο κατέληξε το τμήμα προσφυγών όσον αφορά τη σημασία της εκφράσεως «crédit mutuel» για το ενδιαφερόμενο κοινό δεν είναι εσφαλμένο.

58 Επιπλέον, το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το σκεπτικό του cour d'appel de Paris (εφετείου Παρισίων, Γαλλία) στην απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 2018 (υπόθεση αριθ. 16/14398), την οποία προσκόμισε στο Γενικό Δικαστήριο η παρεμβαίνουσα ως παράρτημα της αντίθετης προσφυγής της. Η απόφαση εκείνη εκδόθηκε στο πλαίσιο διαφοράς με αντικείμενο την αίτηση που υπέβαλε η προσφεύγουσα για την κήρυξη της ακυρότητας του γαλλικού συλλογικού σήματος της παρεμβαίνουσας, το οποίο αποτελείται, όπως και το επίμαχο σήμα, από τους ίδιους όρους, «crédit » και «mutuel». Σύμφωνα με το σκεπτικό του cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων) στην απόφαση αυτή, από τον CMF και, ιδίως, από τα άρθρα L.515-55 και R.512-20 αυτού προκύπτει ότι η φράση «crédit mutuel» χρησιμοποιείται στο πλαίσιο του CMF για τον προσδιορισμό ενός είδους τραπεζικής δραστηριότητας που συνίσταται στην παροχή τραπεζικών υπηρεσιών που θέτουν σε εφαρμογή τις αρχές της συνεταιριστικής πίστης. Το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων) τόνισε ότι δεν είχε σημασία το γεγονός ότι ο CMF δεν περιείχε ακριβή ορισμό της εκφράσεως «crédit mutuel», δεδομένου ότι ο όρος αυτός ήταν, στο πλαίσιο του CMF, μονοσήμαντος και συνδεόταν με τον προσδιορισμό του αντικειμένου της δραστηριότητας των υποκαταστημάτων συνεταιριστικής πίστης, προσέθεσε δε ότι το άρθρο R.512-20 του CMF όριζε τις γενικές αρχές του συστήματος της συνεταιριστικής πίστης, όπως η ύπαρξη μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, ο περιορισμός της δραστηριότητας των υποκαταστημάτων σε συγκεκριμένη εδαφική περιφέρεια ή σε μια ομοιογενή ομάδα μελών και η θέσπιση ευθύνης των μελών. Ως εκ τούτου, η συνεταιριστική πίστη ως είδος τραπεζικής δραστηριότητας ορίζεται, κατά το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων), από αυτές τις γενικές αρχές.

59 Επομένως, η σημασία την οποία απέδωσε το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων) στη έκφραση «crédit mutuel» από την οποία αποτελείται το καταχωρισμένο στη Γαλλία σήμα της παρεμβαίνουσα αντιστοιχεί, κατ' ουσίαν, στη σημασία που έγινε δεκτή από το τμήμα προσφυγών όσον αφορά τους ίδιους όρους που συνθέτουν το επίμαχο σήμα.

60 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι, μολονότι το καθεστώς των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνιστά αυτοτελές σύστημα, το οποίο αποτελείται από ένα δικό του σύνολο κανόνων και επιδιώκει δικούς του ειδικούς σκοπούς, ενώ παράλληλα η εφαρμογή του είναι ανεξάρτητη κάθε εθνικού συστήματος, προκύπτει επίσης από τη νομολογία ότι δεν μπορεί να απαγορευθεί ούτε στους διαδίκους ούτε στο Γενικό Δικαστήριο να λάβουν υπόψη, κατά την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης, στοιχεία αντλούμενα από την εθνική νομολογία. Κατά συνέπεια, μολονότι οι αποφάσεις των εθνικών αρχών δεν είναι δεσμευτικές για την εφαρμογή του δικαίου των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, μπορούν να ληφθούν υπόψη ιδίως, όπως εν προκειμένω, για να εξετασθεί η σημασία την οποία έχουν για το ενδιαφερόμενο κοινό οι λέξεις που συνθέτουν το επίμαχο σήμα (βλ. απόφαση της 25ης Νοεμβρίου 2014, UniCredit κατά ΓΕΕΑ, T-303/06 RENV και T-337/06 RENV, EU:T:2014:988, σκέψη 91 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

61 Εν συνεχεία, η παρεμβαίνουσα αμφισβητεί το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών ότι, λαμβανομένης υπόψη της σημασίας του επίμαχου σήματος για το ενδιαφερόμενο κοινό, το επίμαχο σήμα ήταν περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που σχετίζονταν με τις τραπεζικές δραστηριότητες. Εντούτοις, τα επιχειρήματα που προβάλλει συναφώς η παρεμβαίνουσα δεν μπορούν να ευδοκιμήσουν.

62 Πρώτον, όσον αφορά το επιχείρημά της ότι η έκφραση «crédit mutuel» γίνεται αντιληπτή από το ενδιαφερόμενο κοινό ως διακριτικό σημείο το οποίο καθιστά δυνατό τον προσδιορισμό των προϊόντων και των υπηρεσιών που το φέρουν ως προερχόμενων από τη CNCM ή από το δίκτυο Crédit

Mutuel, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι το επιχείρημα αυτό άπτεται της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001, και όχι του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού αυτού, δεδομένου ότι η ανάλυσή του συνεπάγεται την εκτίμηση των ιδιοτήτων που θα μπορούσε να έχει αποκτήσει, για το ενδιαφερόμενο κοινό, το επίμαχο σήμα διά της χρήσεώς του, ώστε το κοινό αυτό να προσδιορίζει τα επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες ως προερχόμενα από τη CNCM ή από το δίκτυο Crédit Mutuel. Επομένως, το ως άνω επιχείρημα δεν είναι δυνατό να ληφθεί υπόψη στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του εγγενούς περιγραφικού χαρακτήρα.

63 Δεύτερον, το γεγονός, το οποίο επικαλείται η παρεμβαίνουσα, ότι η χρήση της εκφράσεως «crédit mutuel» ρυθμίζεται ή ακόμη επιφυλάσσεται για έναν μόνον οικονομικό φορέα δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της εκτιμήσεως του εγγενούς περιγραφικού χαρακτήρα του επίμαχου σήματος ή του διακριτικού του χαρακτήρα. Συγκεκριμένα, το γεγονός αυτό δεν επηρεάζει τον τρόπο με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται και κατανοεί την έκφραση «crédit mutuel» όσον αφορά τα επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες, αλλά θα μπορούσε, το πολύ, να αποτελέσει κρίσιμο στοιχείο στο πλαίσιο της εξετάσεως του ζητήματος αν το επίμαχο σήμα έχει αποκτήσει διά της χρήσεώς του τέτοιον διακριτικό χαρακτήρα ώστε να μπορεί να προσδιορίζει την εμπορική προέλευση των σχετικών προϊόντων και των υπηρεσιών από συγκεκριμένο οικονομικό φορέα.

64 Τρίτον, όσον αφορά το επιχείρημα της παρεμβαίνουσας με το οποίο αυτή προσάπτει στο τμήμα προσφυγών ότι στηρίχθηκε στις θεωρίες περί αμοιβαιότητας, παρότι ότι οι θεωρίες αυτές στερούνται σημασίας για την ανάλυση της αντιλήψεως του ενδιαφερόμενου κοινού, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν προκύπτει ρητώς από την προσβαλλόμενη απόφαση ότι το τμήμα προσφυγών στηρίχθηκε στα έγγραφα που προσκόμισε η προσφεύγουσα σχετικά με τις θεωρίες περί αμοιβαιότητας για να καταλήξει στο συμπέρασμα ότι η έκφραση «crédit mutuel» παρέπεμπε σε ένα είδος τραπεζικής δραστηριότητας ασκούμενης από τις συνεταιριστικές τράπεζες, ούτε ότι, ακόμη και αν συνέβαινε κάτι τέτοιο, τα προαναφερθέντα έγγραφα ήταν καθοριστικά για τη συναγωγή του συμπεράσματος αυτού.

65 Εν πάση περιπτώσει, ακόμη και αν το τμήμα προσφυγών είχε στηριχθεί, μεταξύ άλλων, στα εν λόγω έγγραφα προκειμένου να θεμελιώσει το συμπέρασμά του όσον αφορά τη σημασία της εκφράσεως «crédit mutuel», πρέπει να επισημανθεί ότι οι θεωρίες περί αμοιβαιότητας καθορίζουν τις γενικές αρχές που ακολουθούνται από τις συνεταιριστικές τράπεζες και ενισχύουν, επομένως, το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών ότι η έκφραση «crédit mutuel» περιγράφει ένα είδος τραπεζικής δραστηριότητας ασκούμενης από τις συνεταιριστικές τράπεζες, των οποίων οι δραστηριότητες είναι ίδιες με τις δραστηριότητες των λεγόμενων «κλασικών» τραπεζών, μολονότι δεν επιδιώκουν τον ίδιο σκοπό, ήτοι την επίτευξη οικονομικού κέρδους. Ως εκ τούτου, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα της παρεμβαίνουσας ότι οι θεωρίες περί αμοιβαιότητας δεν έχουν σημασία στο πλαίσιο της εξετάσεως του τρόπου με τον οποίο το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται την έννοια των λέξεων που συνθέτουν το επίμαχο σήμα.

66 Λαμβανομένου υπόψη του συνόλου των ανωτέρω σκέψεων, πρέπει να απορριφθεί ο μοναδικός λόγος ακυρώσεως που προβάλλει η παρεμβαίνουσα και, κατά συνέπεια, η αντίθετη προσφυγή.

Επί του πρώτου λόγου ακυρώσεως της κύριας προσφυγής, με τον οποίο προβάλλεται παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του ίδιου κανονισμού.

67 Λαμβανομένων υπόψη των διευκρινίσεων στις σκέψεις 21 και 24 ανωτέρω, διαπιστώνεται ότι, στο πλαίσιο του υπό κρίση λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα αμφισβητεί το συμπέρασμα του τμήματος προσφυγών ότι το επίμαχο σήμα δεν είναι περιγραφικό όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία, με εξαίρεση τις «αφίσες, ημεροδείκτες, αυτοκόλλητα» της κλάσης 16.

68 Ειδικότερα, η προσφεύγουσα ισχυρίζεται ότι τέτοια προϊόντα και υπηρεσίες παρέχονται συνήθως ή, τουλάχιστον, ενδέχεται να παρασχεθούν στο πλαίσιο τραπεζικής δραστηριότητας, όπερ προκύπτει από το γεγονός ότι η CNCM ζήτησε την καταχώριση του επίμαχου σήματος για τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες. Κατά συνέπεια, το επίμαχο σήμα είναι περιγραφικό, κατά την έννοια της νομολογίας του Γενικού Δικαστηρίου, ενός εκ των χαρακτηριστικών αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών, ήτοι του προορισμού τους, καθόσον ενδέχεται να έχουν ως σκοπό πράξεις συνδεόμενες με τη συνεταιριστική πίστη, και, επομένως, πρέπει να κηρυχθεί άκυρο.

69 Η προσφεύγουσα ισχυρίζεται επίσης ότι, ελλείψει διαπιστώσεως του περιγραφικού χαρακτήρα του επίμαχου σήματος όσον αφορά τα τελευταία αυτά προϊόντα και υπηρεσίες, η CNCM θα μπορούσε να απαγορεύσει σε κάθε οικονομικό φορέα τη χρήση της εκφράσεως «crédit mutuel» στο πλαίσιο συνεταιριστικής τραπεζικής δραστηριότητας. Τούτο όμως θα ήταν αντίθετο προς τη νομολογία σύμφωνα με την οποία κάθε επιχείρηση που θα μπορούσε στο μέλλον να προσφέρει προϊόντα ή υπηρεσίες ανταγωνιστικά προς αυτά για τα οποία ζητείται η καταχώριση πρέπει να έχει τη δυνατότητα να χρησιμοποιεί ελεύθερα τις ενδείξεις ή τα σημεία που μπορούν να χρησιμεύσουν για την περιγραφή των χαρακτηριστικών των προϊόντων της ή των υπηρεσιών της.

70 Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας και ζητούν την απόρριψη του υπό κρίση λόγου.

71 Επομένως, πρέπει να εξετασθεί αν, λαμβανομένης υπόψη της νομολογίας που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 44 έως 49 ανωτέρω, το λεκτικό σημείο Crédit Mutuel είναι, κατά την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού, περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία, με εξαίρεση τις «αφίσες, ημεροδείκτες, αυτοκόλλητα» της κλάσης 16, για τα οποία δεν αμφισβητείται το συμπέρασμα αυτό, όπως ισχυρίζεται η προσφεύγουσα και αντιθέτως προς όσα έκρινε το τμήμα προσφυγών στην προσβαλλόμενη απόφαση.

72 Διαπιστώνεται επ' αυτού ότι ο τρόπος με τον οποίο το τμήμα προσφυγών, κατά τα προεκτεθέντα στις σκέψεις 51 και 52 ανωτέρω, ορθώς όρισε το ενδιαφερόμενο κοινό και ερμήνευσε την έκφραση «crédit mutuel» με την προσβαλλόμενη απόφαση δεν αμφισβητείται από την προσφεύγουσα.

73 Όσον αφορά το ζήτημα αν από τη σημασία του επίμαχου σήματος και από τη φύση των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία προκύπτει ότι το σημείο Crédit Mutuel είναι ικανό να περιγράψει τον προορισμό των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, πρέπει να σημειωθούν τα ακόλουθα.

74 Το τμήμα προσφυγών επισήμανε, κατ' ουσίαν, στα σημεία 60 έως 64 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν περιγραφικό των προϊόντων και των υπηρεσιών που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία, καθόσον, αν και τα τελευταία μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν ή να παρασχεθούν στο πλαίσιο τραπεζικών δραστηριοτήτων, δεν ήταν δυνατόν να συναχθεί εξ αυτού ότι συνδέονταν με τον τραπεζικό τομέα. Κατά το τμήμα προσφυγών, το επίμαχο σήμα δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι περιέχει προφανείς και άμεσες πληροφορίες σχετικά με το είδος, το αντικείμενο ή τον προορισμό τέτοιων προϊόντων και υπηρεσιών.

75 Επιβάλλεται η διαπίστωση ότι η προσφεύγουσα, μολονότι ισχυρίζεται ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία «παρέχονται συνήθως στο πλαίσιο τραπεζικής δραστηριότητας» ή «ενδέχεται να παρασχεθούν», δεν προβάλλει κανένα συγκεκριμένο επιχείρημα προκειμένου να αμφισβητήσει την υπομνησθείσα στη σκέψη 74 εκτίμηση του τμήματος προσφυγών ή να τεκμηριώσει για ποιον λόγο τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία θα μπορούσαν να χρησιμεύσουν για την άσκηση τραπεζικών δραστηριοτήτων.

76 Καταρχάς, αντιθέτως προς όσα υποστηρίζει η προσφεύγουσα, το γεγονός και μόνον ότι η δικαιούχος του σήματος ζήτησε την καταχώριση του επίμαχου σήματος για τα συγκεκριμένα προϊόντα και υπηρεσίες δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι αυτά παρέχονται συνήθως στο πλαίσιο τραπεζικής δραστηριότητας.

77 Δεύτερον, όσον αφορά τον ισχυρισμό ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία «ενδέχεται» να παρασχεθούν στο πλαίσιο τραπεζικών δραστηριοτήτων, πρέπει να επισημανθεί ότι, βεβαίως, δεν είναι απαραίτητο τα σημεία και οι ενδείξεις που συνθέτουν το σήμα και εμπίπτουν στο άρθρο 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001 να χρησιμοποιούνται πράγματι, κατά τον χρόνο της αιτήσεως καταχωρίσεως, για την περιγραφή προϊόντων ή υπηρεσιών όπως εκείνα για τα οποία υποβάλλεται η αίτηση ή για χαρακτηριστικά γνωρίσματα αυτών των προϊόντων ή υπηρεσιών. Αρκεί, όπως υποδηλώνει το ίδιο το γράμμα της εν λόγω διατάξεως, τα ως άνω σημεία και οι ενδείξεις να μπορούν να χρησιμοποιούνται για τους συγκεκριμένους σκοπούς (απόφαση της 23ης Οκτωβρίου 2003, ΓΕΕΑ κατά Wrigley, C-191/01 P, EU:C:2003:579,σκέψη 32). Κατ' εφαρμογήν της ίδιας διατάξεως, ένα λεκτικό σημείο πρέπει να μη γίνεται δεκτό για καταχώριση ή να κηρύσσεται άκυρο, αν, σε μία τουλάχιστον από τις δυνητικές σημασίες του, είναι δηλωτικό ενός χαρακτηριστικού γνωρίσματος των οικείων προϊόντων ή υπηρεσιών [απόφαση της 14ης Δεκεμβρίου 2017, GeoClimaDesign κατά EUIPO – GEO (GEO), T-280/16, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2017:913, σκέψη 29].

78 Εντούτοις, όπως προκύπτει από τη νομολογία που υπομνήσθηκε στη σκέψη 46 ανωτέρω, για να εμπίπτει ένα σημείο στην απαγόρευση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ', του κανονισμού 2017/1001 πρέπει να συνδέεται με τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες με μια αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη σχέση λόγω της οποίας το ενδιαφερόμενο κοινό να αντιλαμβάνεται αμέσως, χωρίς καμία περαιτέρω σκέψη, ότι πρόκειται για περιγραφή των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών ή ενός εκ των χαρακτηριστικών τους.

79 Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο προκειμένου να αποδείξει την ύπαρξη μιας τέτοιας άμεσης και συγκεκριμένης σχέσεως μεταξύ του επίμαχου σήματος και των προϊόντων και υπηρεσιών που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία, με εξαίρεση τις «αφίσες, ημεροδείκτες, αυτοκόλλητα» της κλάσης 16. Το ότι η προσφεύγουσα επικαλείται απλώς και μόνον ότι τέτοια προϊόντα και υπηρεσίες μπορούν να χρησιμεύσουν για την άσκηση τραπεζικών δραστηριοτήτων δεν αρκεί για να αποδειχθεί ότι υφίσταται μεταξύ του επίμαχου σήματος και αυτών των προϊόντων και υπηρεσιών αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη σχέση λόγω της οποίας το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται αμέσως, χωρίς περαιτέρω σκέψη, το σήμα αυτό ως περιγραφή, παραδείγματος χάριν, του προορισμού των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών.

80 Συγκεκριμένα, όπως ορθώς επισήμανε το τμήμα προσφυγών, τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που εμπίπτουν στη δεύτερη κατηγορία εντάσσονται ή μπορούν ασφαλώς να ενταχθούν στο πλαίσιο των τραπεζικών δραστηριοτήτων. Ωστόσο, δεν προορίζονται αποκλειστικώς για τις δραστηριότητες αυτές ούτε συνδέονται ειδικώς με αυτές, αλλά μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο πολλών άλλων δραστηριοτήτων, οπότε το ενδιαφερόμενο κοινό δεν θα αντιληφθεί αμέσως και χωρίς καμία περαιτέρω σκέψη ότι το σήμα Crédit Mutuel, το οποίο παραπέμπει σε ένα είδος τραπεζικής δραστηριότητας, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 52 ανωτέρω, ως δηλωτικό των αντίστοιχων προϊόντων και υπηρεσιών ή ενός εκ των χαρακτηριστικών τους, όπως για παράδειγμα του προορισμού τους.

81 Το συμπέρασμα αυτό δεν αναιρείται από τα επιχειρήματα που αντλεί η προσφεύγουσα από τη νομολογία του Γενικού Δικαστηρίου.

82 Συγκεκριμένα, με την απόφαση της 9ης Σεπτεμβρίου 2010, Nadine Trautwein Rolf Trautwein κατά ΓΕΕΑ (Hunter) (T-505/08, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2010:378), την οποία επικαλείται η προσφεύγουσα, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε βεβαίως, στις σκέψεις 37 έως 40, ότι τα προϊόντα που εμπίπτουν στην κλάση 25 ήταν «δυνατό να χρησιμοποιηθούν, μεταξύ άλλων, για τη θήρα ή να συνδεθούν με τη

δραστηριότητα αυτή» και ότι το επίμαχο σημείο ήταν περιγραφικό καθόσον «προσδιόριζ[ε] τον προορισμό και το επίπεδο ποιότητας των επίμαχων προϊόντων και, κατά συνέπεια, ορισμένα εκ των βασικών χαρακτηριστικών τους».

83 Ωστόσο, το συμπέρασμα του Γενικού Δικαστηρίου ότι το ενδιαφερόμενο κοινό, αποτελούμενο, ιδίως, από κυνηγούς, μπορούσε να αντιληφθεί αμέσως και χωρίς καμία περαιτέρω σκέψη ότι το σημείο Hunter υποδήλωνε ότι τα «ενδύματα για τον ελεύθερο χρόνο, ενδύματα εσωτερικού χώρου και αθλητισμού», οι «ζώνες» και τα «περιδέματα» της κλάσης 25, ακόμη και αν δεν προορίζονταν για τη θήρα, ήταν ιδιαίτερα προσαρμοσμένα και διέθεταν επίπεδο ποιότητας κατάλληλο για τη δραστηριότητα αυτή και ότι, κατά συνέπεια, το λεκτικό σημείο Hunter ήταν περιγραφικό καθόσον προσδιόριζε τον προορισμό και το επίπεδο ποιότητας των επίμαχων προϊόντων, βασιζόταν στην προηγούμενη διαπίστωση ότι τα προϊόντα που προορίζονταν για τους κυνηγούς και χρησιμοποιούνταν για τη θήρα έπρεπε να πληρούν συγκεκριμένα λειτουργικά κριτήρια και ότι ο τρόπος ένδυσης των κυνηγών χαρακτηριζόταν συχνά από την υψηλή ποιότητά του όσον αφορά τη χρήση σε εξωτερικούς χώρους.

84 Επομένως, από την απόφαση εκείνη συνάγεται ότι η σχέση μεταξύ του σημείου και των επίμαχων προϊόντων είχε κριθεί αρκούντως άμεση και συγκεκριμένη λόγω της σημασίας του σημείου, που παρέπεμπε στη θήρα, καθώς και του γεγονότος ότι τα χρησιμοποιούμενα για τη θήρα ενδύματα είχαν ειδικά χαρακτηριστικά, με συνέπεια το ενδιαφερόμενο κοινό να αντιλαμβάνεται το σημείο ως περιγραφικό της ποιότητας και του προορισμού των επίμαχων προϊόντων.

85 Ωστόσο, η προσφεύγουσα δεν προσκομίζει κανένα συγκεκριμένο στοιχείο προκειμένου να αποδείξει πώς το Γενικό Δικαστήριο θα μπορούσε να προβεί εν προκειμένω σε μια ανάλογη εκτίμηση. Ειδικότερα, ουδόλως αποδεικνύει οι τραπεζικές δραστηριότητες στις οποίες παραπέμπει το επίμαχο σήμα έχουν κάποιο ειδικό χαρακτηριστικό που να επιτρέπει στο ενδιαφερόμενο κοινό να συσχετίσει αμέσως και χωρίς καμία περαιτέρω σκέψη το σήμα αυτό με ένα εκ των ουσιωδών χαρακτηριστικών ορισμένων προϊόντων και υπηρεσιών που δεν προορίζονται ειδικώς για τραπεζικές δραστηριότητες.

86 Ομοίως, η προσφεύγουσα δεν εξηγεί με ποιον τρόπο η εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου στην απόφαση της 19ης Νοεμβρίου 2009, Clearwire κατά ΓΕΕΑ (CLEARWIFI) (T-399/08, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2009:458), θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για να αποδειχθεί η ύπαρξη άμεσης σχέσεως μεταξύ του επίμαχου σήματος και των προϊόντων και υπηρεσιών που δεν εμπίπτουν ειδικά στον τραπεζικό τομέα. Με την απόφαση εκείνη, το Γενικό Δικαστήριο διαπίστωσε ότι το ενδιαφερόμενο κοινό, αφενός, μπορούσε να αντιληφθεί ότι το σημείο CLEARWIFI περιέγραφε μια ασύρματη τεχνολογία που παρείχε καθαρή, χωρίς εμπόδια πρόσβαση, παραδείγματος χάριν, στο διαδίκτυο, και, αφετέρου, μπορούσε να συσχετίσει χωρίς δυσκολία το εν λόγω σημείο με μια συγκεκριμένη υπηρεσία τηλεπικοινωνιών, ήτοι την πρόσβαση στο διαδίκτυο, όπως επίσης να συσχετίσει το ίδιο σημείο με ένα εκ των χαρακτηριστικών της υπηρεσίας αυτής, ήτοι την έλλειψη εμποδίων. Κατά συνέπεια, το Γενικό Δικαστήριο έκρινε ότι το σήμα CLEARWIFI μπορούσε να γίνει αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως ένδειξη της ποιότητας και του προορισμού των επίμαχων υπηρεσιών.

87 Η προσφεύγουσα δεν προβάλλει κανένα επιχείρημα από το οποίο να μπορεί να συναχθεί ότι η εκτίμηση αυτή του Γενικού Δικαστηρίου, που στηριζόταν σε ένα συγκεκριμένο χαρακτηριστικό των προσδιοριζόμενων υπηρεσιών στο οποίο παρέπεμπε το σημείο εκείνο, θα μπορούσε να ισχύει κατ' αναλογία και για την υπό κρίση υπόθεση.

88 Κατά συνέπεια, ορθώς το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν περιγραφικό όσον αφορά τα εμπίπτοντα στη δεύτερη κατηγορία προϊόντα και υπηρεσίες στα οποία αναφέρεται η προσφεύγουσα.

89 Επιπλέον, όσον αφορά ειδικότερα τις σχετικές με την ασφάλιση υπηρεσίες ήτοι τις υπηρεσίες «ασφαλίσεως», τις «υπηρεσίες ταμείου προνοίας», την «ασφαλιστική μεσιτεία» και τις «χρηματοοικονομικές εκτιμήσεις (ασφάλειες)» της κλάσης 36, η εκτίμηση στην οποία προέβη το τμήμα προσφυγών στη σκέψη 63 της προσβαλλομένης αποφάσεως δεν είναι εσφαλμένη. Πράγματι, είναι αληθές, όπως υποστηρίζει η προσφεύγουσα, ότι ο τομέας των ασφαλίσεων ανήκει στον χρηματοπιστωτικό τομέα και ότι οι υπηρεσίες ασφαλίσεως παρέχονται από τα τραπεζικά ιδρύματα, μεταξύ άλλων και από τις τράπεζες που απαρτίζουν τον όμιλο Crédit Mutuel. Άλλωστε, δεν είναι σπάνιο να συνυπάρχουν στον ίδιο οικονομικό όμιλο χρηματοπιστωτικά ιδρύματα με μια ασφαλιστική εταιρία. Είναι επίσης αληθές ότι, σε ορισμένες από τις αποφάσεις τους που αφορούν τους σχετικούς λόγους απαραδέκτου της καταχωρίσεως, τα τμήματα του EUIPO κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι οι τραπεζικές υπηρεσίες και οι σχετικές με την ασφάλιση υπηρεσίες ήταν παρόμοιες.

90 Ωστόσο, είναι σημαντικό να επισημανθεί, όπως έκρινε και το τμήμα προσφυγών, ότι οι ασφαλιστικές δραστηριότητες και οι τραπεζικές δραστηριότητες επιδιώκουν διαφορετικούς σκοπούς καθόσον οι υπηρεσίες ασφαλίσεως αποσκοπούν στη διατήρηση των πάσης φύσεως στοιχείων του ενεργητικού σε περίπτωση απρόβλεπτων γεγονότων ενώ οι τραπεζικές υπηρεσίες αποσκοπούν στη διαχείριση και στην αξιοποίηση των χρηματοπιστωτικών στοιχείων του ενεργητικού. Κατά συνέπεια, η προσφεύγουσα όφειλε να προσκομίσει αποδεικτικά στοιχεία από τα οποία να προκύπτει ότι, ιδίως, λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι οι υπηρεσίες ασφαλίσεως παρέχονται συχνά από τα τραπεζικά ιδρύματα, το επίμαχο σήμα θα γινόταν αμέσως και χωρίς περαιτέρω σκέψη αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως σήμα το οποίο περιγράφει και τις υπηρεσίες ασφαλίσεως που δεν εμπίπτουν στην «παραδοσιακή» δραστηριότητα μιας τράπεζας ή ένα από τα χαρακτηριστικά τους, παραδείγματος χάριν, την παροχή τους από συνεταιριστική τράπεζα σύμφωνα με τις αρχές της συνεταιριστικής πίστης οι οποίες διέπουν τη δραστηριότητά της. Συγκεκριμένα, εφόσον βάσει των διατάξεων των άρθρων 59 και 62 του κανονισμού 2017/1001 το σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης τεκμαίρεται έγκυρο μέχρις ότου κηρυχθεί άκυρο κατόπιν διαδικασίας κηρύξεως ακυρότητας, εναπόκειται στον αιτούντα την κήρυξη της ακυρότητας του σήματος αυτού να επικαλεσθεί ενώπιον του EUIPO συγκεκριμένα στοιχεία που να θέτουν υπό αμφισβήτηση το κύρος του σήματος [πρβλ. απόφαση της 28ης Σεπτεμβρίου 2016, European Food κατά EUIPO – Société des produits Nestlé (FITNESS), T-476/15, EU:T:2016:568, σκέψεις 47 και 48 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

91 Όμως, η αόριστη αναφορά σε μια δραστηριότητα γνωστή με την ονομασία «τραπεζασφαλιστική υπηρεσία», όπως αναφέρεται στην αιτιολογική σκέψη 9 της οδηγίας 2002/92/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 9ης Δεκεμβρίου 2002, σχετικά με την ασφαλιστική διαμεσολάβηση (ΕΕ 2003, L 9, σ. 3), στην οποία παραπέμπει η προσφεύγουσα, ή το γεγονός και μόνον ότι σε ορισμένες από τις αποφάσεις τους που αφορούν τους σχετικούς λόγους απαραδέκτου της καταχωρίσεως τα τμήματα του EUIPO διαπίστωσαν ότι οι τραπεζικές υπηρεσίες και οι σχετικές με την ασφάλιση υπηρεσίες ήταν παρόμοιες δεν αρκεί για να αποδειχθεί συγκεκριμένα ότι το επίμαχο σήμα γίνεται αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως περιγραφικό και των τελευταίων αυτών υπηρεσιών.

92 Λαμβανομένων υπόψη των προεκτεθέντων, πρέπει να απορριφθεί ο πρώτος λόγος ακυρώσεως της κύριας προσφυγής.

Επί του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως της κύριας προσφυγής, με τους οποίους προβάλλεται παράβαση του άρθρου 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, σε συνδυασμό με το άρθρο 7, παράγραφος 3, του ίδιου κανονισμού

93 Στο πλαίσιο του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο τμήμα προσφυγών ότι παρέβη το άρθρο 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 και το άρθρο 7, παράγραφος 3, του εν λόγω κανονισμού καθόσον κατέληξε εσφαλμένως στο συμπέρασμα

ότι το επίμαχο σήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, ως προς τα οποία είχε κρίνει ότι το σήμα αυτό ήταν περιγραφικό και στερούνταν διακριτικού χαρακτήρα.

94 Συναφώς, υπενθυμίζεται ότι, δυνάμει του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001, αν ένα σήμα δεν έχει διακριτικό χαρακτήρα ab initio, μπορεί να αποκτήσει διά της χρήσεώς του τον χαρακτήρα αυτό για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που αφορά. Τέτοιος διακριτικός χαρακτήρας είναι δυνατό να αποκτηθεί ιδίως μετά από μια φυσιολογική διαδικασία εξοικειώσεως του ενδιαφερόμενου κοινού. Επομένως, προκειμένου να εκτιμηθεί αν ένα σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, πρέπει να ληφθούν υπόψη όλες οι περιστάσεις υπό τις οποίες το ενδιαφερόμενο κοινό βρίσκεται ενώπιον του σήματος αυτού [αποφάσεις της 22ας Ιουνίου 2006, Storck κατά ΓΕΕΑ, C-24/05 P, EU:C:2006:421, σκέψεις 70 και 71, και της 21ης Μαΐου 2014, Bateaux mouches κατά ΓΕΕΑ (BATEAUX-MOUCHES), T-553/12, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2014:264, σκέψη 58].

95 Ομοίως, το άρθρο 59, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 ορίζει ειδικότερα ότι, σε περίπτωση που σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης καταχωρίστηκε κατά παράβαση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχείο γ′, του ως άνω κανονισμού, το σήμα δεν κηρύσσεται παρά ταύτα άκυρο, εάν, λόγω της χρήσης που του έγινε, έχει αποκτήσει, μετά την καταχώρισή του, διακριτικό χαρακτήρα για τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες για τις οποίες καταχωρίσθηκε.

96 Η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως του σήματος προϋποθέτει ότι τουλάχιστον ένα σημαντικό τμήμα του ενδιαφερόμενου κοινού αναγνωρίζει, χάρη στο σήμα, ότι τα οικεία προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από συγκεκριμένη επιχείρηση [αποφάσεις της 1ης Φεβρουαρίου 2013, Ferrari κατά ΓΕΕΑ (PERLE'), T-104/11, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:51, σκέψη 37, και της 22ας Μαρτίου 2013, Bottega Veneta International κατά ΓΕΕΑ (Μορφή τσάντας χειρός), T-409/10, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2013:148, σκέψη 75].

97 Η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως πρέπει να εκτιμάται κατά τρόπο αυστηρό και σαφή. Ο αιτών την καταχώριση οφείλει να αποδείξει ότι το σήμα αυτό από μόνο του, κατ' αντιδιαστολή προς οποιοδήποτε άλλο επίσης υφιστάμενο σήμα, αποτελεί ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων (απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Société des Produits Nestlé, C-215/14, EU:C:2015:604, σκέψη 66).

98 Οι διάφορες αιτιάσεις που προβάλλει η προσφεύγουσα στο πλαίσιο του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως μπορούν να συνοψισθούν κατά τον ακόλουθο τρόπο. Με την πρώτη αιτίαση προβάλλεται ότι δεν ήταν δυνατό να αποκτήσει το επίμαχο σήμα διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως. Με τη δεύτερη αιτίαση προβάλλεται ότι το σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί με τη μορφή με την οποία έχει καταχωρισθεί. Με την τρίτη αιτίαση προβάλλεται ότι το σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί ως δηλωτικό της προελεύσεως και ως σήμα. Με την τέταρτη αιτίαση προβάλλεται ότι δεν ήταν επαρκή τα αποδεικτικά στοιχεία που προσκομίστηκαν προς τεκμηρίωση της αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως για κάθε προϊόν και υπηρεσία για τα οποία το επίμαχο σήμα στερούνταν ab initio διακριτικού χαρακτήρα ή προβάλλεται ότι το τμήμα προσφυγών εκτίμησε συνολικώς τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία.

– Επί της αιτιάσεως ότι το επίμαχο σήμα δεν ήταν δυνατό να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως

99 Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι το επίμαχο σήμα δεν μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, διότι από τις διατάξεις του CMF προκύπτει ότι η έκφραση «crédit mutuel» αποτελεί τη νόμιμη και κοινή ονομασία, αφενός, της τραπεζικής δραστηριότητας της συνεταιριστικής πίστης και, αφετέρου, των συνεταιριστικών τραπεζών οι οποίες είναι οργανωμένες στο πλαίσιο ενός δικτύου που έχει ως δραστηριότητα τη συνεταιριστική πίστη. Επιπλέον, καμία διάταξη του CMF δεν επιτρέπει στη CNCM

να ιδιοποιηθεί τον όρο αυτόν εις βάρος άλλων φορέων που ασκούν ή ενδέχεται να ασκήσουν δραστηριότητα συνεταιριστικής πίστης. Ως εκ τούτου, στο μέτρο που ο Γάλλος νομοθέτης θέλησε να παραμείνει ο όρος αυτός ελεύθερος προς χρήση, λαμβανομένων υπόψη της έννοιας και του σκοπού του και στο μέτρο που επιτρέπεται ή μπορεί να επιτραπεί νομίμως η χρήση του από άλλους φορείς, η έκφραση «crédit mutuel» δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο ιδιοποιήσεως και δεν μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως.

100 Το EUIPO και η παρεμβαίνουσα αμφισβητούν τα επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

101 Στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτιάσεως, η προσφεύγουσα προσάπτει, κατ' ουσίαν, στο τμήμα προσφυγών ότι δεν συνήγαγε τα κατάλληλα συμπεράσματα από τον CMF, από τον οποίο προκύπτει, κατά την άποψή της, ότι ο Γάλλος νομοθέτης θέλησε η έκφραση «crédit mutuel» να παραμείνει ελεύθερη προς χρήση από κάθε επιχείρηση που επιθυμεί να ασκήσει δραστηριότητα συνεταιριστικής πίστης.

102 Συναφώς, από τη νομολογία προκύπτει ότι, στην περίπτωση που προβλέπεται στο άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001, το γεγονός ότι το σημείο στο οποίο συνίσταται το επίμαχο σήμα γίνεται στην πράξη αντιληπτό από το ενδιαφερόμενο κοινό ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως ενός προϊόντος ή μιας υπηρεσίας αποτελεί απόρροια της οικονομικής προσπάθειας του αιτούντος την καταχώριση του σήματος. Το γεγονός αυτό δικαιολογεί το να τεθούν εκποδών οι λόγοι γενικού συμφέροντος οι οποίοι υπαγόρευσαν τη θέσπιση της παραγράφου 1, στοιχεία β' έως δ', του ίδιου άρθρου και επιτάσσουν να χρησιμοποιούνται ελεύθερα τα σήματα που αφορούν οι διατάξεις αυτές, προκειμένου να αποφευχθεί η δημιουργία αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος υπέρ ενός μόνον οικονομικού φορέα [βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Mondelez UK Holdings & Services κατά EUIPO – Société des produits Nestlé (Σχήμα πλάκας σοκολάτας), T-112/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:735, σκέψη 67 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία].

103 Κατά συνέπεια, πρέπει να επισημανθεί ότι οι λόγοι γενικού συμφέροντος οι οποίοι υπαγόρευσαν τη θέσπιση του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού 2017/1001 και επιτάσσουν να παραμένουν ελεύθερα προς χρήση τα σημεία που είναι περιγραφικά, δεν έχουν εγγενώς διακριτικό χαρακτήρα ή έχουν καταστεί συνήθη, τίθενται ακριβώς εκποδών στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

104 Επιπλέον, διαπιστώνεται, όπως τόνισε και το EUIPO, ότι ούτε ο κανονισμός 2017/1001 ούτε η νομολογία των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης απαιτούν να διαθέτει το σημείο ορισμένη «ικανότητα» προκειμένου να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, όπως επίσης δεν ορίζουν σε καμία περίπτωση ότι το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001 δεν εφαρμόζεται όταν το σήμα αποτελείται από όρους που δηλώνουν μια δραστηριότητα υποκείμενη σε ρύθμιση. Συγκεκριμένα, από κανένα στοιχείο του γράμματος του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001 και από καμία άλλη διάταξη του κανονισμού 2017/1001 δεν μπορεί να συναχθεί ότι η νομοθετική κατοχύρωση ορισμένων όρων αποκλείει το ενδεχόμενο οι τελευταίοι να αποκτήσουν διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως.

105 Εξ αυτού συνάγεται ότι το δίκαιο της Ένωσης προβλέπει ότι μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως οποιοδήποτε σημείο στερείται ab initio διακριτικού χαρακτήρα βάσει του άρθρου 7, παράγραφος 1, στοιχεία β' έως δ', του κανονισμού 2017/1001, τούτο δε ακόμη και αν οι όροι οι οποίοι συνθέτουν το επίμαχο σημείο δηλώνουν μια δραστηριότητα ρυθμιζόμενη εκ του νόμου.

106 Επομένως, το επιχείρημα αυτό της προσφεύγουσας πρέπει να απορριφθεί, καθόσον συνεπάγεται περιορισμό του πεδίου εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001.

107 Κατά συνέπεια, η συγκεκριμένη αιτίαση είναι απορριπτέα.

– Επί της αιτιάσεως ότι το σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί υπό τη μορφή με την οποία έχει καταχωρισθεί

108 Η προσφεύγουσα επισημαίνει ότι ο απλός συνδυασμός των όρων «crédit » και «mutuel» δεν μπορεί να επιτελέσει την ουσιώδη λειτουργία του σήματος ως δηλωτικού της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών, πράγμα που προκύπτει, μεταξύ άλλων, από το γεγονός ότι το επίμαχο σήμα χρησιμοποιούνταν πάντοτε εγγράφως με πρόσθετα γραφικά στοιχεία, όπως οι λογότυποι, ή συνοδευόμενο από συνθήματα. Επομένως, μόνον τα πρόσθετα αυτά στοιχεία καθιστούν, κατά την άποψή της, δυνατό τον προσδιορισμό της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών. Εκ των ανωτέρω η προσφεύγουσα συνάγει, κατ' ουσίαν, ότι η συγκεκριμένη χρήση του επίμαχου σήματος μόνον ως τμήματος σύνθετων σημάτων σημαίνει ότι αυτό δεν μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως.

109 Το EUIPO ισχυρίζεται ότι, αν το Γενικό Δικαστήριο επιβεβαιώσει ότι έχει γίνει χρήση του επίμαχου σήματος «ως ατομικού σήματος», ήτοι κατά τρόπο που εγγυάται στον καταναλωτή ότι τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από τον δικαιούχο του σήματος ως ενιαία επιχείρηση η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους, τα επιχειρήματα που προβάλλει η προσφεύγουσα όσον αφορά τη μορφή της χρήσεως του σήματος πρέπει να απορριφθούν. Στην περίπτωση αυτή, το γεγονός ότι έχει γίνει χρήση του επίμαχου σήματος υπό ελαφρώς σχηματοποιημένη μορφή, και σε συνδυασμό με τα προαναφερθέντα πρόσθετα εικονιστικά και λεκτικά στοιχεία, δεν συνιστά καθοριστικό παράγοντα, δεδομένου ότι η δικαιούχος του σήματος απέδειξε, μέσω δημοσκοπήσεως, ότι οι όροι «crédit » και «mutuel» είναι εκείνοι ακριβώς που παραπέμπουν σημαντικό μέρος του ενδιαφερόμενου κοινού στην ιδέα μιας τράπεζας.

110 Η παρεμβαίνουσα υπενθυμίζει, όσον αφορά τη χρήση του λεκτικού σήματος Crédit Mutuel στο πλαίσιο σύνθετων σημάτων, ότι, κατά πάγια νομολογία, ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος μπορεί να αποκτηθεί διά της χρήσεώς του ως τμήματος άλλου καταχωρισμένου σήματος ή σε συνδυασμό με αυτό και ότι τα λεκτικά στοιχεία ενός σήματος έχουν, κατ' αρχήν, εντονότερο διακριτικό χαρακτήρα από τα εικονιστικά στοιχεία. Κατά συνέπεια, είναι πιο εύκολο να απομνημονευθεί το λεκτικό στοιχείο «crédit mutuel», και όχι οι λογότυποι ή τα συνθήματα, τα οποία διαδραματίζουν δευτερεύοντα μόνο ρόλο.

111 Σημειώνεται επίσης ότι η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα μπορεί να απορρέει τόσο από τη χρήση ενός επιμέρους στοιχείου καταχωρισμένου σήματος ως τμήματος του σήματος αυτού όσο και από τη χρήση χωριστού σήματος σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα. Σε αμφότερες τις περιπτώσεις, αρκεί οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι να αναγνωρίζουν πράγματι, συνεπεία της χρήσεως αυτής, το προϊόν ή την υπηρεσία ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση με βάση αποκλειστικώς και μόνον το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση (αποφάσεις της 7ης Ιουλίου 2005, Nestlé, C-353/03, EU:C:2005:432, σκέψη 30, και της 17ης Ιουλίου 2008, L & D κατά ΓΕΕΑ, C-488/06 P, EU:C:2008:420, σκέψη 49).

112 Ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως του αν η χρήση αφορά ένα σημείο ως τμήμα καταχωρισμένου σήματος ή σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα, βασική προϋπόθεση είναι το σημείο να μπορεί, συνεπεία της χρήσεως αυτής, να λειτουργήσει, στην αντίληψη των ενδιαφερόμενων κύκλων, ως ένδειξη της προελεύσεως των προϊόντων τα οποία αφορά από συγκεκριμένη επιχείρηση (απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Société des Produits Nestlé, C-215/14, EU:C:2015:604, σκέψη 65).

113 Στις σκέψεις 111 και 112 της προσβαλλομένης αποφάσεως, το τμήμα προσφυγών επισήμανε ότι, ακόμη και αν είχε γίνει χρήση του επίμαχου σήματος υπό μορφή διαφορετική από εκείνη με την οποία είχε καταχωρισθεί, το γεγονός αυτό δεν επηρέαζε, εν προκειμένω, το συμπέρασμα ότι μια τέτοια χρήση ήταν κατάλληλη για να αποκτήσει το επίμαχο σήμα διακριτικό χαρακτήρα μέσω αυτής. Συγκεκριμένα, σύμφωνα με το τμήμα προσφυγών, τα στοιχεία μαζί με τα οποία έγινε χρήση του επίμαχου σήματος, ήτοι ένα γράφημα ή η προσθήκη άλλων λεκτικών σημάτων υπό μορφή συνθημάτων, δεν αλλοιώνουν τον διακριτικό χαρακτήρα του.

114 Μολονότι η προσφεύγουσα δεν αμφισβητεί την αρχή σύμφωνα με την οποία ο διακριτικός χαρακτήρας ενός σήματος μπορεί να αποκτηθεί συνεπεία της χρήσεώς του ως τμήματος καταχωρισμένου σήματος ή σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα, παρατηρεί εντούτοις, στηριζόμενη στη νομολογία, ότι απαιτείται ακόμη να αντιλαμβάνεται το ενδιαφερόμενο κοινό το τμήμα του σήματος ή το μεμονωμένο σήμα, χωριστά από εκείνο με το οποίο είχε συνδυαστεί, ως δηλωτικό της προελεύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας που προσδιορίζει.

115 Συναφώς, πρέπει να επισημανθεί, όπως τόνισε και η προσφεύγουσα, ότι ο δικαιούχος σήματος του οποίου ζητείται η κήρυξη της ακυρότητας οφείλει να αποδείξει ότι αυτό από μόνο του, κατ' αντιδιαστολή προς οποιοδήποτε άλλο επίσης υφιστάμενο σήμα, αποτελεί ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων (απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Société des Produits Nestlé, C-215/14, EU:C:2015:604, σκέψη 66).

116 Κατά συνέπεια, εν προκειμένω, η ορθότητα του συμπεράσματος του τμήματος προσφυγών, το οποίο προεκτέθηκε στη σκέψη 113, εξαρτάται, όπως ισχυρίζεται, κατ' ουσίαν, το EUIPO, από το αν το επίμαχο σήμα χρησιμοποιήθηκε με τέτοιον τρόπο ώστε να μπορεί από μόνο του να δηλώσει την εμπορική προέλευση των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών και να εγγυηθεί, ως εκ τούτου, στον καταναλωτή ότι προέρχονται από συγκεκριμένη επιχείρηση.

117 Το ζήτημα αυτό θα εξετασθεί κατωτέρω, στο πλαίσιο της εξετάσεως της τρίτης αιτιάσεως του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως.

– Επί της αιτιάσεως ότι το επίμαχο σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί ως δηλωτικό της προελεύσεως και ως σήμα

118 Στο πλαίσιο του δευτέρου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει κατ' ουσίαν ότι, αντιθέτως προς όσα δέχθηκε το τμήμα προσφυγών, ο όρος «Crédit Mutuel» δεν προσδιορίζει τη CNCM, κεντρικό όργανο το οποίο δεν ασκεί καμία τραπεζική δραστηριότητα και δεν είναι γνωστό στον καταναλωτή, αλλά, όπως αναφέρει ο CMF, όλες γενικώς τις συνεταιριστικές τράπεζες οι οποίες αναπτύχθηκαν κυρίως γύρω από δύο αυτόνομες και ανταγωνιστικές μεταξύ τους οντότητες, την Crédit Mutuel Arkéa και τη CM11-CIC. Το γεγονός αυτό σημαίνει, κατά την άποψή της, ότι το επίμαχο ατομικό σήμα δεν είναι ικανό να επιτελέσει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του, πράγμα που επιβεβαιώνεται από το γεγονός ότι, προκειμένου να προσδιορίσουν τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους, η Crédit Mutuel Arkéa και η CM11-CIC χρησιμοποιούν διαφορετικά σήματα προς αποφυγήν οποιασδήποτε συγχύσεως. Επιπλέον, προκειμένου να την διακρίνουν από την ανταγωνίστριά της, η Crédit Mutuel Arkéa χρησιμοποιεί την έκφραση «crédit mutuel» σε συνδυασμό με λογότυπο διαφορετικό από αυτόν που χρησιμοποιεί η CM11-CIC. Ως εκ τούτου, η έκφραση «crédit mutuel» μεμονωμένη δεν είναι ικανή να δηλώσει στο κοινό την εμπορική προέλευση των επίμαχων προϊόντων και υπηρεσιών.

119 Στο πλαίσιο του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει ότι, στη μεγάλη πλειονότητα των εγγράφων που προσκόμισε η CNCM για να αποδείξει ότι το επίμαχο σήμα έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, η έκφραση «crédit mutuel» δεν χρησιμοποιείται ως σήμα για τον προσδιορισμό προϊόντων και υπηρεσιών, αλλά ως αναφορά που παραπέμπει στον όμιλο Crédit Mutuel. Ωστόσο, η αναφορά αυτή δεν μπορεί να εξομοιωθεί με χρήση σήματος η οποία καθιστά δυνατή την απόδειξη της αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα όσον αφορά τα επιμέρους επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες, διότι το επίμαχο σήμα δεν μπορεί, μέσω της αναφοράς αυτής, να επιτελέσει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του, τούτο δε κατά μείζονα λόγο δεδομένου ότι η έκφραση «crédit mutuel» αποτελεί τη νόμιμη και κοινή ονομασία της ίδιας της δραστηριότητας και των παρόχων υπηρεσιών που ασκούν τη δραστηριότητα αυτή.

120 Ομοίως, στο μέτρο που, αφενός, δεν είναι σύνηθες στον τραπεζικό τομέα ο καταναλωτής να προσωποποιεί το σήμα και, αφετέρου, δεν υπάρχει εταιρική επωνυμία ή εμπορική ονομασία που να αντιστοιχεί ακριβώς στον τίτλο «Crédit Mutuel», η χρήση της εκφράσεως «crédit mutuel» δεν μπορεί να ερμηνευθεί ούτε ως χρήση εταιρικής επωνυμίας ή εμπορικής ονομασίας εν είδει σήματος.

121 Το EUIPO παρατηρεί ότι η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι η χρήση του σήματος από την δικαιούχο δεν συνιστά χρήση «ως ατομικού σήματος», αλλά μάλλον χρήση «ως συλλογικού σήματος». Συναφώς, το EUIPO επαφίεται στην εκτίμηση του Γενικού Δικαστηρίου όσον αφορά την εφαρμογή, επί των πραγματικών περιστατικών της υπό κρίση υποθέσεως, της νομολογίας των δικαιοδοτικών οργάνων της Ένωσης σχετικά με τη χρήση ενός σήματος σύμφωνα με την ουσιώδη λειτουργία του και, ειδικότερα, σχετικά με τη χρήση ενός ατομικού σήματος ως ενδείξεως συλλογικής εμπορικής προελεύσεως.

122 Η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το ενδεχόμενο ύπαρξης ανταγωνισμού εντός του ομίλου Crédit Mutuel δεν επηρεάζει το ζήτημα κατά πόσον η έκφραση «crédit mutuel» μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως. Συγκεκριμένα, πρώτον, ο όρος Crédit Mutuel προσδιορίζει όντως τον ομώνυμο όμιλο, όπως αναγνωρίστηκε, μεταξύ άλλων, από το γαλλικό Conseil d'État (Συμβούλιο της Επικρατείας) και την γαλλική Autorité de la concurrence (Αρχή Ανταγωνισμού). Ως εκ τούτου, δεδομένου ότι το επίμαχο σήμα αποτελεί αντικείμενο εκμεταλλεύσεως από πλείονες νομικά συνδεδεμένες οικονομικές οντότητες, το σήμα αυτό αποτελεί, για το κοινό, ένδειξη αναγνωρίσεως της συμμετοχής στον όμιλο αυτό.

123 Δεύτερον, η ύπαρξη χωριστών δικών τους σημάτων για τον προσδιορισμό των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν, αντιστοίχως, η προσφεύγουσα και η CM11-CIC δεν αποκλείει τη χρήση του γενικού σήματος Crédit Mutuel, στο μέτρο που αυτό χρησιμοποιείται συστηματικά και αποτελεί την ένδειξη αναγνωρίσεως της συμμετοχής στον όμιλο που προσελκύει το κοινό όταν το τελευταίο επιλέγει ένα τραπεζικό προϊόν.

124 Τρίτον, το γεγονός ότι η CNCM, υπό την ιδιότητά της ως κεντρικού οργάνου, δεν ασκεί καμία τραπεζική δραστηριότητα και, επομένως, δεν είναι γνωστή στον καταναλωτή είναι άνευ σημασίας καθόσον, σύμφωνα με τη νομολογία, δεν είναι απαραίτητο ο ίδιος ο δικαιούχος να εκμεταλλεύεται το σήμα του, αλλά αρκεί, στην πράξη, να γίνεται εκμετάλλευση του σήματος αυτού από εξουσιοδοτημένους τρίτους, όπως συμβαίνει εν προκειμένω.

125 Τέταρτον, ούτε το γεγονός ότι η προσφεύγουσα χρησιμοποιεί λογότυπο διαφορετικό από εκείνον που χρησιμοποιεί η CM11-CIC είναι κρίσιμο, καθόσον το λεκτικό στοιχείο απομνημονεύεται ευκολότερα από τον καταναλωτή και, υπό τις συνθήκες αυτές, το λεκτικό σημείο Crédit Mutuel αποτελεί το διακριτικό στοιχείο που παρέχει στο κοινό τη δυνατότητα να συσχετίζει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες με την ίδια εμπορική προέλευση.

126 Πέμπτον, η παρεμβαίνουσα ισχυρίζεται ότι το λεκτικό σημείο Crédit Mutuel χρησιμοποιείται πράγματι ως σήμα. Συναφώς, υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με τη νομολογία, η χρήση εταιρικής επωνυμίας ή εμπορικής ονομασίας μπορεί να θεωρηθεί ως χρήση όσον αφορά τα χρηματοπιστωτικά προϊόντα ακόμη και αν το σημείο δεν τοποθετείται επί των προϊόντων αυτών, εφόσον ο τρίτος χρησιμοποιεί το εν λόγω σημείο κατά τρόπο ώστε να συσχετίζεται η εταιρική επωνυμία, η εμπορική ονομασία ή ο διακριτικός τίτλος με τα σχετικά προϊόντα ή υπηρεσίες. Η παρεμβαίνουσα προσθέτει ότι το σημείο Crédit Mutuel αποτελεί ουσιαστικά σήμα υπηρεσιών, του οποίου η εκμετάλλευση πρέπει να συνίσταται στην τοποθέτησή του επί των διαφόρων υλικών φορέων που σχετίζονται με τις υπηρεσίες αυτές. Τέλος, υπενθυμίζει, αφενός, ότι δεν υφίσταται εταιρική επωνυμία ή εμπορική ονομασία που να αντιστοιχεί ακριβώς στον τίτλο «Crédit Mutuel» και, αφετέρου, ότι η έκφραση «crédit mutuel» εμφανίζεται στα έγγραφα που προσκομίσθηκαν ανεξάρτητα από οιαδήποτε αναφορά σε εταιρική μορφή, όπως διαπίστωσε και το τμήμα προσφυγών.

127 Έκτον, η παρεμβαίνουσα φρονεί ότι τα στοιχεία που προσκόμισε αποδεικνύουν ότι, για τον καταναλωτή, το λεκτικό σήμα Crédit Mutuel αναφέρεται από μακρού σε τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες που δεν παρέχονται από όλες τις συνεταιριστικές τράπεζες, αλλά από μία μόνον τράπεζα, που αντιστοιχεί στο τραπεζικό δίκτυο του οποίου η CNCM αποτελεί το κεντρικό όργανο.

128 Στο πλαίσιο της υπό κρίση αιτιάσεως του δευτέρου και του τρίτου λόγου ακυρώσεως, η προσφεύγουσα υποστηρίζει, κατ' ουσίαν, ότι βάσει των αποδεικτικών στοιχείων που προσκόμισε η παρεμβαίνουσα μπορεί να γίνει δεκτό ότι το επίμαχο σήμα προσδιορίζει το πολύ τον όμιλο Crédit Mutuel και, επομένως, τις συνεταιριστικές τράπεζες που τον απαρτίζουν, και όχι τη CNCM η οποία είναι η δικαιούχος του σήματος. Ως εκ τούτου, το επίμαχο σήμα δεν έχει χρησιμοποιηθεί ως σήμα, αλλά μόνον ως αναφορά στον όμιλο αυτό. Εξ αυτού του λόγου αποκλείεται, κατά την άποψή της, το ενδεχόμενο να μπορεί το επίμαχο ατομικό σήμα να επιτελέσει τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του και, ως εκ τούτου, να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως.

129 Από τη νομολογία προκύπτει ότι η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως του σήματος προϋποθέτει ότι τουλάχιστον ένα σημαντικό τμήμα του ενδιαφερόμενου κοινού ταυτοποιεί, χάρη στο σήμα, τα σχετικά προϊόντα ή τις υπηρεσίες ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Σχήμα πλάκας σοκολάτας, T-112/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:735, σκέψη 68 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

130 Εάν οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι ή, τουλάχιστον, ένα σημαντικό τμήμα τους, προσδιορίζουν, χάρη στο σήμα, το προϊόν ως προερχόμενο από συγκεκριμένη επιχείρηση, επιβάλλεται το συμπέρασμα ότι πληρούται η προϋπόθεση που θέτει το άρθρο 7, παράγραφος 3, του κανονισμού 2017/1001 για την καταχώριση του σήματος (βλ. απόφαση της 15ης Δεκεμβρίου 2016, Σχήμα πλάκας σοκολάτας, T-112/13, μη δημοσιευθείσα, EU:T:2016:735, σκέψη 70 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

131 Μολονότι η απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα μπορεί να επιτυγχάνεται τόσο διά της χρήσεως ενός επιμέρους στοιχείου κάποιου καταχωρισμένου σήματος ως τμήματος αυτού, όσο και διά της χρήσεως ενός χωριστού σήματος σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα, όπως υπομνήσθηκε στη σκέψη 111 ανωτέρω, από τη νομολογία προκύπτει ότι πρέπει, συνεπεία της χρήσεως αυτής, οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι να αντιλαμβάνονται στην πράξη, με μόνο σημείο αναφοράς το σήμα του οποίου ζητείται η καταχώριση, ότι το προϊόν ή η υπηρεσία προέρχονται από συγκεκριμένη επιχείρηση. Ως εκ τούτου, ανεξαρτήτως του αν η χρήση αφορά ένα σημείο ως τμήμα καταχωρισμένου σήματος ή σε συνδυασμό με καταχωρισμένο σήμα, βασική προϋπόθεση είναι το σημείο το οποίο ζητείται να καταχωριστεί ως σήμα να μπορεί, συνεπεία της χρήσεως αυτής, να λειτουργήσει, στην αντίληψη των ενδιαφερόμενων κύκλων, ως δηλωτικό της προελεύσεως των προϊόντων που αφορά από συγκεκριμένη επιχείρηση (απόφαση της 16ης Σεπτεμβρίου 2015, Société des Produits Nestlé, C-215/14, EU:C:2015:604, σκέψεις 64 και 65).

132 Άλλωστε, επιβάλλεται η υπόμνηση ότι, όσον αφορά την απόκτηση διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, πρέπει ακριβώς χάρη στη χρήση του σήματος ως σήματος να είναι οι ενδιαφερόμενοι κύκλοι σε θέση να ταυτοποιήσουν το προϊόν ή την υπηρεσία ως προερχόμενα από συγκεκριμένη επιχείρηση. Η φράση «χρήση του σήματος ως σήματος» πρέπει να ερμηνευθεί ως αναφερόμενη στη χρήση του σήματος ως δηλωτικού για την ταυτοποίηση, εκ μέρους των ενδιαφερόμενων κύκλων, του προϊόντος ή της υπηρεσίας ως προερχομένων από συγκεκριμένη επιχείρηση (βλ. απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, Storck κατά ΓΕΕΑ, C-24/05 P, EU:C:2006:421, σκέψη 61 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία).

133 Επομένως, κάθε χρήση του σήματος δεν συνιστά κατ' ανάγκην χρήση του ως σήματος (απόφαση της 22ας Ιουνίου 2006, Storck κατά ΓΕΕΑ, C-24/05 P, EU:C:2006:421, σκέψη 62).

134 Υπό το πρίσμα των ανωτέρω σκέψεων πρέπει να εξετασθεί αν ορθώς το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι, εν προκειμένω, τα προσκομισθέντα από την παρεμβαίνουσα αποδεικτικά στοιχεία τεκμηρίωναν ότι το επίμαχο σήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεώς του, ώστε να λειτουργεί, στην αντίληψη των ενδιαφερομένων κύκλων, ως δηλωτικό της προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών που αφορούσε από συγκεκριμένη επιχείρηση.

135 Από τη νομολογία που μνημονεύθηκε στις σκέψεις 129 έως 131 ανωτέρω προκύπτει ότι η χρήση του σήματος σύμφωνα με την ουσιώδη λειτουργία του, ήτοι την ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών ως προερχομένων από συγκεκριμένη επιχείρηση, είναι πρωταρχικής σημασίας για την εκτίμηση των αποδεικτικών στοιχείων που προσκομίζονται προς τεκμηρίωση της αποκτήσεως από το σήμα αυτό διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως.

136 Από την προσβαλλόμενη απόφαση (σελίδες 27 έως 40) προκύπτει ότι η παρεμβαίνουσα προσκόμισε μεγάλο αριθμό αποδεικτικών στοιχείων προκειμένου να αποδείξει ότι το επίμαχο σήμα ήταν γνωστό στο ενδιαφερόμενο κοινό και ότι, επομένως, απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως. Τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία συνίστανται σε δημοσκοπήσεις, αποδείξεις περί της συμμετοχής του ομίλου Crédit Mutuel σε εταιρικές σχέσεις, οικονομικές πληροφορίες, περιλαμβανομένων πληροφοριών σχετικών με την κατάταξη του ομίλου Crédit Mutuel με βάση διάφορα συστήματα αξιολόγησης, και διαφημιστικές εκστρατείες.

137 Τα συμπεράσματα τα οποία συνήγαγε το τμήμα προσφυγών από τα αποδεικτικά αυτά στοιχεία όσον αφορά την εμπορική προέλευση των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσδιορίζει το επίμαχο σήμα δεν είναι σαφή. Συγκεκριμένα, το τμήμα προσφυγών επισημαίνει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβάνεται ότι το επίμαχο σήμα προσδιορίζει τα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες ως προερχόμενα είτε από τη «δικαιούχο», ήτοι τη CNCM (σκέψεις 97, 105, 108 και, κατ' ουσίαν, σκέψεις 99 και 100 της προσβαλλομένης αποφάσεως) είτε από «την τράπεζα» ή από «μια τράπεζα» (σημεία 103, 104 και 107 της προσβαλλομένης αποφάσεως), είτε από τον «όμιλο Crédit Mutuel», το «δίκτυο Crédit Mutuel» ή την «επιχείρηση groupe Crédit Mutuel» (σκέψεις 104 και 116 της προσβαλλομένης αποφάσεως).

138 Συναφώς, πρέπει να υπομνησθεί ότι το επίμαχο σήμα είναι ατομικό σήμα. Παρά το γεγονός ότι η παρεμβαίνουσα είναι δικαιούχος του καταχωρισμένου στη Γαλλία συλλογικού σήματος Crédit Mutuel, για το οποίο το cour d'appel de Paris (εφετείο Παρισίων) έκρινε, με την απόφασή του της 27ης Φεβρουαρίου 2018, βάσει αποδεικτικών στοιχείων παρόμοιων με εκείνα που προσκόμισε η παρεμβαίνουσα στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του EUIPO, ότι είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, η παρεμβαίνουσα δεν επέλεξε να καταχωρίσει το επίμαχο σήμα ως συλλογικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Επιπλέον, στο πλαίσιο της διαδικασίας ενώπιον του τμήματος ακυρώσεων, επέμεινε στο γεγονός ότι το επίμαχο σήμα είχε κατατεθεί και καταχωρισθεί ως ατομικό σήμα (βλ. σελίδα 4 της αποφάσεως του τμήματος ακυρώσεων).

139 Επίσης, δεν αμφισβητείται από τους διαδίκους ότι το επίμαχο σήμα δεν χρησιμοποιείται από τη δικαιούχο του, δηλαδή τη CNCM, η οποία δεν είναι συνεταιριστική τράπεζα και, επομένως, δεν ασκεί η ίδια τραπεζικές δραστηριότητες. Πράγματι, η παρεμβαίνουσα δηλώνει ότι το επίμαχο σήμα εκμεταλλεύονται πλείονες οντότητες εντός του ομίλου Crédit Mutuel και, ως εκ τούτου, αποτελεί, για το κοινό, σημείο αναγνωρίσεως της συμμετοχής στον όμιλο αυτό.

140 Επιπλέον, δεν αμφισβητείται ότι οι τράπεζες που ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel και εκμεταλλεύονται το επίμαχο σήμα αναπτύχθηκαν, όπως προκύπτει από το σημείο 88 της προσβαλλομένης αποφάσεως, κυρίως γύρω από δύο αυτόνομες και ανταγωνιστικές μεταξύ τους οντότητες, την Crédit Mutuel Arkéa και τη CM11-CIC, οι οποίες, προκειμένου να προσδιορίσουν τα προϊόντα τους και τις υπηρεσίες τους στους πελάτες τους, χρησιμοποιούν το επίμαχο σήμα μαζί με άλλα σήματα ή συνδέουν με δικούς τους λογότυπους.

141 Ωστόσο, δεν αποκλείεται το επίμαχο ατομικό σήμα να μπορεί να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα και μέσω μιας τέτοιας συλλογικής χρήσεως.

142 Συγκεκριμένα, όπως προκύπτει από τη σκέψη 135 ανωτέρω, στο πλαίσιο της εκτιμήσεως της αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως ενός σήματος, είναι απολύτως απαραίτητο η χρήση αυτή να γίνεται σύμφωνα με την ουσιώδη λειτουργία του σήματος. Όσον αφορά τα ατομικά σήματα, όπως το επίμαχο σήμα, η ουσιώδης αυτή λειτουργία συνίσταται στο να εγγυώνται στον καταναλωτή ή στον τελικό χρήστη την ταυτότητα προελεύσεως του προϊόντος ή της υπηρεσίας που προσδιορίζεται από το σήμα, παρέχοντάς του τη δυνατότητα να διακρίνει, χωρίς πιθανότητα συγχύσεως, το εν λόγω προϊόν ή υπηρεσία από εκείνα που έχουν άλλη προέλευση. Ειδικότερα, για να μπορεί το σήμα να επιτελεί τη λειτουργία του ως ουσιώδους στοιχείου του συστήματος ανόθευτου ανταγωνισμού το οποίο η Συνθήκη επιδιώκει να καθιερώσει και να διατηρήσει, πρέπει να αποτελεί εχέγγυο ότι όλα τα προϊόντα ή οι υπηρεσίες που προσδιορίζει έχουν κατασκευασθεί ή παρασχεθεί υπό τον έλεγχο μίας και μόνον επιχειρήσεως, η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους [πρβλ., κατ' αναλογίαν, αποφάσεις της 8ης Ιουνίου 2017, W. F. Gözze Frottierweberei και Gözze, C-689/15, EU:C:2017:434, σκέψη 41 και εκεί μνημονευόμενη νομολογία, και της 7ης Ιουνίου 2018, Schmid κατά EUIPO – Landeskammer für Land- und Forstwirtschaft in Steiermark (Steirisches Kürbiskernöl), T-72/17, κατά της οποίας εκκρεμεί αίτηση αναιρέσεως, EU:T:2018:335, σκέψη 44].

143 Εκ των ανωτέρω συνάγεται ότι, προκειμένου να διαπιστωθεί αν ένα ατομικό σήμα έχει αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα κατόπιν συλλογικής χρήσεώς του, πρέπει να κριθεί αν εγγυάται στους καταναλωτές ότι τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από συγκεκριμένη επιχείρηση, νοούμενη ως ενιαία επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας κατασκευάζονται ή παρέχονται τα εν λόγω προϊόντα ή υπηρεσίες και η οποία, κατά συνέπεια, φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους.

144 Εν προκειμένω, πρέπει να εξετασθεί αν η παρεμβαίνουσα, ήτοι η δικαιούχος του επίμαχου σήματος, μπορεί να θεωρηθεί ως «ενιαία επιχείρηση» υπό την έννοια της υπομνησθείσας στη σκέψη 142 νομολογίας, όπως ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα, λόγω των νομικών και εμπορικών δεσμών που την συνδέουν με τα μέλη του ομίλου Crédit Mutuel, με συνέπεια να μπορεί να γίνει δεκτό, λόγω της σχέσεως μεταξύ του επίμαχου σήματος και των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν τα μέλη του ομίλου αυτού, ότι το συγκεκριμένο σήμα είχε αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεώς του.

145 Επομένως, στο πλαίσιο αυτό, είναι σημαντικό να εξετασθεί αν η παρεμβαίνουσα ασκεί έλεγχο επί των προϊόντων και υπηρεσιών που παρέχουν οι τράπεζες του ομίλου Crédit Mutuel οι οποίες εκμεταλλεύονται, στην πράξη, το σήμα αυτό, με συνέπεια οι καταναλωτές να αντιλαμβάνονται ότι τα επίμαχα προϊόντα ή υπηρεσίες προέρχονται από ενιαία επιχείρηση η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους.

146 Συναφώς, επισημαίνεται ότι η CNCM είναι το κεντρικό όργανο του ομίλου Crédit Mutuel. Σύμφωνα με το άρθρο L.512-56 του CMF, είναι επιφορτισμένη με τη συλλογική εκπροσώπηση των υποκαταστημάτων συνεταιριστικής πίστης προκειμένου να προασπίζει τα δικαιώματα και τα κοινά τους συμφέροντα, να ασκεί διοικητικό, τεχνικό και οικονομικό έλεγχο επί της οργανώσεως και της διαχειρίσεως κάθε υποκαταστήματος καθώς και να λαμβάνει κάθε αναγκαίο μέτρο για την εύρυθμη λειτουργία της συνεταιριστικής πίστης. Δυνάμει του άρθρου R.512-20 του CMF, τα υποκαταστήματα δεσμεύονται ως προς την τήρηση των καταστατικών, των εσωτερικών κανονισμών, των οδηγιών και των αποφάσεων της CNCM. Καθώς προκύπτει από το καταστατικό της, η CNCM λειτουργεί υπό τη μορφή ενώσεως.

147 Απαντώντας σε γραπτή ερώτηση του Γενικού Δικαστηρίου, η παρεμβαίνουσα, υπενθυμίζοντας τα καθήκοντά της ως κεντρικού οργάνου του ομίλου Crédit Mutuel, υποστηρίζει ότι ασκεί διοικητικό, τεχνικό και οικονομικό έλεγχο επί των μελών του δικτύου και ότι λαμβάνει τα απαραίτητα μέτρα, μεταξύ άλλων, προκειμένου να εγγυάται τη ρευστότητα και τη φερεγγυότητα καθενός από τα υποκαταστήματα που ανήκουν στον όμιλο.

148 Ωστόσο, οι περιστάσεις αυτές δεν αποδεικνύουν ότι ασκεί επίσης έλεγχο επί των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν οι τράπεζες οι οποίες ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel, κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 142 ανωτέρω.

149 Αντιθέτως προς όσα ισχυρίζεται η παρεμβαίνουσα, ακόμη και αν ο όμιλος Crédit Mutuel αποτελεί ενιαία επιχείρηση κατά την έννοια του δικαίου του ανταγωνισμού ή για τις ανάγκες της προληπτικής εποπτείας, όπως συνάγεται από τις διάφορες αποφάσεις και πράξεις που εξέδωσαν οι ευρωπαϊκές και εθνικές αρχές τις οποίες επικαλείται συναφώς η παρεμβαίνουσα, η διαπίστωση αυτή δεν αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η παρεμβαίνουσα, ως κεντρικό όργανο του ομίλου, αποτελεί επίσης ενιαία επιχείρηση κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύεται στη σκέψη 142 ανωτέρω. Συγκεκριμένα, η έννοια αυτή έχει αυτοτελές περιεχόμενο στο δίκαιο των σημάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, όπως έχει ερμηνευθεί από την προαναφερθείσα νομολογία, και δεν πρέπει να συγχέεται ή να εφαρμόζεται κατ' αναλογίαν προς τις έννοιες άλλων κλάδων του δικαίου της Ένωσης, όπως το δίκαιο του ανταγωνισμού ή η προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων.

150 Συγκεκριμένα, τα κριτήρια που ισχύουν για να γίνει δεκτό ότι υφίσταται όμιλος Crédit Mutuel με σκοπό την άσκηση προληπτικής εποπτείας ή προς εφαρμογή του δικαίου του ανταγωνισμού δεν είναι τα ίδια με εκείνα που ισχύουν προκειμένου να γίνει δεκτό ότι υφίσταται «ενιαία επιχείρηση» κατά την έννοια της νομολογίας σχετικά με τη χρήση ατομικού σήματος της Ευρωπαϊκής Ένωσης σύμφωνα με την ουσιώδη λειτουργία του.

151 Στην τελευταία αυτή περίπτωση, το μόνο κριτήριο το οποίο έχει σημασία είναι αν η χρήση του επίμαχου σήματος για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που παρέχουν τα μέλη του ομίλου Crédit Mutuel εγγυάται στους καταναλωτές ότι τα εν λόγω προϊόντα και υπηρεσίες προέρχονται από ενιαία επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας παρέχονται και η οποία φέρει, κατά συνέπεια, την ευθύνη για την ποιότητά τους. Ωστόσο, η παρεμβαίνουσα δεν απέδειξε ότι τούτο ισχύει όσον αφορά τον όμιλο Crédit Mutuel.

152 Τα επιχειρήματα που προβάλλει η παρεμβαίνουσα προκειμένου να αποδείξει ότι ασκεί εμμέσως, πλην σαφώς, τον έλεγχο της ποιότητας των προϊόντων και των υπηρεσιών των τραπεζικών ιδρυμάτων που ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel δεν είναι πειστικά. Συγκεκριμένα, υποστηρίζει ότι η χρηματοπιστωτική ευρωστία, η φερεγγυότητα και η ρευστότητα είναι τα γνωρίσματα που αναζητά ο καταναλωτής σε μια αξιόπιστη τράπεζα. Στο μέτρο που η ίδια ασκεί τον σχετικό έλεγχο στα ιδρύματα που ανήκουν σε αυτόν τον όμιλο, είναι, ως εκ τούτου, επίσης υπεύθυνη για την ποιότητα των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν.

153 Ωστόσο, η ευθύνη του ελέγχου κατά την έννοια της προληπτικής εποπτείας, ακόμη και αν ο έλεγχος αυτός μπορεί να επηρεάσει την αντίληψη που έχουν οι πελάτες για τις τράπεζες του ομίλου Crédit Mutuel συμβάλλοντας στην εικόνα τους ως «αξιόπιστων τραπεζών», δεν αρκεί για να συναχθεί το συμπέρασμα ότι η παρεμβαίνουσα, πέραν της εποπτείας της χρηματοοικονομικής τους καταστάσεως, ασκεί επίσης τον έλεγχο επί των προϊόντων και των υπηρεσιών που παρέχουν στους καταναλωτές, ώστε να φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους. Μόνο δε το τελευταίο αυτό κριτήριο θα παρείχε τη δυνατότητα να γίνει δεκτό ότι το επίμαχο ατομικό σήμα, του οποίου η παρεμβαίνουσα είναι δικαιούχος, υποδηλώνει ότι τα προϊόντα και οι υπηρεσίες που προσδιορίζει προέρχονται από ενιαία επιχείρηση, γεγονός που θα σήμαινε ότι αυτό θα μπορούσε, ως εχέγγυο της εμπορικής τους προελεύσεως, να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα λόγω της συλλογικής χρήσεώς του από τα μέλη του ομίλου Crédit Mutuel.

154 Επομένως, εν προκειμένω, το επίμαχο ατομικό σήμα δεν χρησιμοποιήθηκε σύμφωνα με την ουσιώδη λειτουργία του ως ένδειξη της εμπορικής προελεύσεως των προϊόντων και των υπηρεσιών από ενιαία επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας κατασκευάζονται ή παρέχονται και η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους, αλλά, όπως ισχυρίζονται, κατ' ουσίαν, το EUIPO και η προσφεύγουσα, ως ένδειξη συλλογικής εμπορικής προελεύσεως ή, ειδικότερα, ως ένδειξη ότι τα επίμαχα προϊόντα και υπηρεσίες προέρχονται από παραγωγό ή πάροχο ο οποίος ανήκει στην ένωση ή στο συλλογικό

όργανο που αποτελείται από τράπεζες συνδεόμενες με τον όμιλο Crédit Mutuel. Άλλωστε, η παρεμβαίνουσα δηλώνει ρητώς (βλ. τα επιχειρήματα της παρεμβαίνουσας που υπομνήσθηκαν στις σκέψεις 122 έως 127 ανωτέρω) ότι το επίμαχο σήμα αποτελεί, για το ενδιαφερόμενο κοινό, σημείο αναγνωρίσεως της συμμετοχής στον όμιλο Crédit Mutuel.

155 Ωστόσο, μια τέτοια χρήση του επίμαχου σήματος ως ενδείξεως της προελεύσεως των προϊόντων ή των υπηρεσιών από μία εκ των τραπεζών που ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel μπορεί, ενδεχομένως, να δικαιολογήσει το συμπέρασμα ότι ένα συλλογικό σήμα επιτελεί τη δηλωτική της προελεύσεως λειτουργία του. Συγκεκριμένα, σε αντίθεση προς το ατομικό σήμα, το συλλογικό σήμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης δεν προσδιορίζει τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες που προέρχονται από μία και μόνον επιχείρηση, αλλά μπορεί, δυνάμει του άρθρου 74 του κανονισμού 2017/1001, να λειτουργήσει ως δηλωτικό της εμπορικής προελεύσεως των προσδιοριζόμενων προϊόντων ή υπηρεσιών από τα μέλη της ενώσεως η οποία είναι δικαιούχος του σήματος αυτού (πρβλ. αποφάσεις της 8ης Ιουνίου 2017, W. F. Gözze Frottierweberei και Gözze, C-689/15, EU:C:2017:434, σκέψη 50, και της 20ής Σεπτεμβρίου 2017, The Tea Board κατά EUIPO, C-673/15 P έως C-676/15 P, EU:C:2017:702, σκέψη 57).

156 Το επιχείρημα της παρεμβαίνουσας ότι ο καταναλωτής συνδέει τις παρεχόμενες υπό το σήμα Crédit Mutuel τραπεζικές υπηρεσίες με τον όμιλο Crédit Mutuel διακρίνοντας τες κατ' αυτόν τον τρόπο από εκείνες που έχουν άλλη προέλευση αποτελεί μάλλον παράδειγμα της χρήσεως του σήματος αυτού ως συλλογικού σήματος, και όχι ως ατομικού σήματος.

157 Εντούτοις, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 138 ανωτέρω, το επίμαχο σήμα καταχωρίσθηκε ως ατομικό και όχι ως συλλογικό σήμα.

158 Δεδομένου ότι η παρεμβαίνουσα δεν απέδειξε ότι το επίμαχο ατομικό σήμα επιτελούσε την ουσιώδη λειτουργία ως δηλωτικό της εμπορικής προελεύσεως, δηλαδή ως ένδειξη ότι τα προσδιοριζόμενα προϊόντα και υπηρεσίες προέρχονται από μία και μόνον επιχείρηση υπό τον έλεγχο της οποίας παρέχονται και η οποία φέρει την ευθύνη για την ποιότητά τους κατά την έννοια της νομολογίας που μνημονεύθηκε στη σκέψη 142 ανωτέρω, το τμήμα προσφυγών εσφαλμένως έκρινε ότι το σήμα αυτό απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεώς του από τα μέλη του ομίλου Crédit Mutuel.

159 Το συμπέρασμα αυτό ενισχύεται από το γεγονός, το οποίο επικαλείται η προσφεύγουσα, ότι, για τον προσδιορισμό των προϊόντων και των υπηρεσιών τους από τους πελάτες τους, η Crédit Mutuel Arkéa και η CM11-CIC, δύο αυτόνομες και ανταγωνιστικές οντότητες, γύρω από τις οποίες αναπτύχθηκαν οι συνεταιριστικές τράπεζες που ανήκουν στην ένωση της οποίας η παρεμβαίνουσα είναι το κεντρικό όργανο, χρησιμοποιούν πέραν του επίμαχου σήματος διαφορετικά σήματα ή το συνδέουν με έναν συγκεκριμένο λογότυπο προκειμένου να δηλώσουν την εμπορική προέλευση των εν λόγω προϊόντων και υπηρεσιών ως προερχόμενων από τη μία ή την άλλη οντότητα. Το γεγονός αυτό δεν αμφισβητήθηκε από την παρεμβαίνουσα, η οποία ωστόσο φρονεί ότι δεν ασκεί επιρροή, στο μέτρο που η ύπαρξη χωριστών δικών τους σημάτων για τον προσδιορισμό των προϊόντων και των υπηρεσιών που προσφέρονται αντιστοίχως από την προσφεύγουσα και τη CM11-CIC δεν αναιρεί τη χρήση του γενικού σήματος Crédit Mutuel, το οποίο η παρεμβαίνουσα φαίνεται να αντιλαμβάνεται ως σήμα χρησιμοποιούμενο από το σύνολο των τραπεζών που ανήκουν στον όμιλο Crédit Mutuel.

160 Ωστόσο, όπως επισημάνθηκε στη σκέψη 154 ανωτέρω και όπως δηλώνει η ίδια η παρεμβαίνουσα, το επίμαχο σήμα, ακόμη και αν πρέπει να νοηθεί ως γενικό σήμα, αποτελεί σημείο αναγνωρίσεως της συμμετοχής στον όμιλο και, επομένως, δηλώνει το πολύ τη συλλογική προέλευση των προϊόντων και των υπηρεσιών από τον όμιλο Crédit Mutuel.

161 Όπως, όμως, προκύπτει από την προαναφερθείσα στη σκέψη 131 νομολογία, το επίμαχο ατομικό σήμα πρέπει να μπορεί να προσδιορίσει, από μόνο του, κατά την αντίληψη του ενδιαφερόμενου κοινού, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που αφορά ως προερχόμενα από μία και μόνον επιχείρηση κατά την έννοια της μνημονευόμενης στη σκέψη 142 νομολογίας.

162 Στο πλαίσιο αυτό, πρέπει επίσης να επισημανθεί ότι το τμήμα προσφυγών εσφαλμένως έκρινε, στη σκέψη 97 της προσβαλλομένης αποφάσεως, ότι οι δημοσκοπήσεις τις οποίες προσκόμισε η παρεμβαίνουσα προς απόδειξη της αποκτήσεως, από το επίμαχο σήμα, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως αποδείκνυαν «σαφώς» ότι το ενδιαφερόμενο κοινό αντιλαμβανόταν ότι το επίμαχο σήμα προσδιόριζε τα τραπεζικά προϊόντα και υπηρεσίες ως προερχόμενα από την παρεμβαίνουσα. Συγκεκριμένα, από τις δημοσκοπήσεις αυτές προκύπτει ότι οι ερωτηθέντες συσχετίζουν το σημείο Crédit Mutuel με μια τράπεζα ή, γενικότερα, με έναν χρηματοπιστωτικό οργανισμό, ή ακόμη με ένα τραπεζικό προϊόν, όπως το δάνειο. Επομένως, οι δημοσκοπήσεις αυτές μπορούν να αποδείξουν το πολύ ότι, για το ενδιαφερόμενο κοινό, το σημείο Crédit Mutuel προσδιορίζει τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που σχετίζονται με τον τραπεζικό τομέα ή με τον τραπεζικό ή χρηματοπιστωτικό οργανισμό που τα παρέχει. Άλλωστε, ακριβώς για αυτόν τον λόγο το επίμαχο σήμα θεωρήθηκε περιγραφικό όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που έχουν σχέση με τις τραπεζικές δραστηριότητες.

163 Το γεγονός, το οποίο επικαλείται η παρεμβαίνουσα, ότι ένα ορισμένο ποσοστό των ερωτηθέντων δηλώνει ότι έχει ακούσει την «ονομασία» Crédit Mutuel ουδόλως αποδεικνύει ότι το ενδιαφερόμενο κοινό συνδέει το επίμαχο σήμα με την παρεμβαίνουσα, αλλά το πολύ ότι είναι εξοικειωμένο με τον όρο αυτόν, ο οποίος αναφέρεται κατά το ενδιαφερόμενο κοινό σε μία τράπεζα, έναν χρηματοπιστωτικό οργανισμό ή ένα τραπεζικό προϊόν.

164 Το συμπέρασμα που συνήχθη στη σκέψη 158 ανωτέρω δεν τίθεται υπό αμφισβήτηση από τα λοιπά επιχειρήματα της προσφεύγουσας.

165 Πρώτον, πρέπει να απορριφθεί το επιχείρημα ότι, προκειμένου ένα σήμα να αποκτήσει διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως, δεν είναι αναγκαίο να το εκμεταλλεύεται ο δικαιούχος του, αλλά αρκεί να το εκμεταλλεύονται στην πράξη εξουσιοδοτημένοι τρίτοι, όπως συμβαίνει εν προκειμένω όσον αφορά το επίμαχο σήμα.

166 Συγκεκριμένα, η νομολογία στην οποία στηρίζεται συναφώς η παρεμβαίνουσα αφορά την απόδειξη της ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του, κατά την έννοια του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001, επομένως η ουσιαστική αυτή χρήση πρέπει να θεωρηθεί ότι γίνεται από τον δικαιούχο. Ωστόσο, επιβάλλεται η διαπίστωση ότι δεν υφίσταται διάταξη ανάλογη προς εκείνη του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 όσον αφορά την απόκτηση από το σήμα διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως, επομένως δεν μπορεί να γίνει εκ προοιμίου δεκτό ότι η χρήση σήματος από τρίτον με τη συγκατάθεση του δικαιούχου του σήματος καθιστά δυνατή την απόδειξη της αποκτήσεως διακριτικού χαρακτήρα.

167 Συγκεκριμένα, παρά το γεγονός ότι το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει ότι οι ισχύουσες απαιτήσεις όσον αφορά τη διαπίστωση της ουσιαστικής χρήσεως ενός σήματος κατά την έννοια του άρθρου 18 παράγραφος 1, του κανονισμού 2017/1001 είναι ανάλογες με εκείνες αναφορικά με την απόκτηση, από ένα σημείο, διακριτικού χαρακτήρα διά της χρήσεως ενόψει τυχόν καταχωρίσεώς του κατά την έννοια του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού (απόφαση της 18ης Απριλίου 2013, Colloseum Holding, C-12/12, EU:C:2013:253, σκέψη 34), το Δικαστήριο δεν αναφέρθηκε στις απαιτήσεις που απορρέουν από το άρθρο 18, παράγραφος 2, του εν λόγω κανονισμού.

168 Κατά συνέπεια, η νομολογία την οποία επικαλείται η παρεμβαίνουσα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 18, παράγραφος 2, του κανονισμού 2017/1001 δεν ασκεί επιρροή στο πλαίσιο της εφαρμογής του άρθρου 7, παράγραφος 3, του κανονισμού αυτού.

169 Δεύτερον, το επιχείρημα της παρεμβαίνουσας ότι, ακόμη και αν μια εταιρική επωνυμία ή μια εμπορική ονομασία δεν έχει, από μόνη της, ως σκοπό τη διάκριση προϊόντων ή υπηρεσιών, μπορεί να υπάρχει χρήση της εταιρικής επωνυμίας «για προϊόντα ή υπηρεσίες», όταν ο τρίτος χρησιμοποιεί το εν λόγω σημείο κατά τρόπον ώστε να συσχετίζεται το σημείο που αποτελεί την εταιρική επωνυμία ή την εμπορική ονομασία με τα προϊόντα που εμπορεύεται ή τις υπηρεσίες που παρέχει ο τρίτος (απόφαση

της 11ης Σεπτεμβρίου 2007, Céline, C-17/06, EU:C:2007:497, σκέψεις 21 έως 23), δεν αποδεικνύει ότι το επίμαχο σήμα δηλώνει ότι τα προσδιοριζόμενα προϊόντα και υπηρεσίες προέρχονται από τη δικαιούχο. Συγκεκριμένα, όπως επισήμανε το τμήμα προσφυγών στη σκέψη 117 της προσβαλλομένης αποφάσεως, δικαιούχος του σήματος είναι η παρεμβαίνουσα, της οποίας η εταιρική επωνυμία είναι η «Confédération nationale du Crédit mutuel». Επομένως, το επίμαχο σήμα δεν αντιστοιχεί στην εταιρική της επωνυμία.

170 Λαμβανομένων υπόψη των ανωτέρω εκτιμήσεων, πρέπει να γίνουν δεκτοί ο δεύτερος και ο τρίτος λόγος ακυρώσεως και να ακυρωθεί εν μέρει η προσβαλλόμενη απόφαση, καθόσον το τμήμα προσφυγών έκρινε ότι το επίμαχο σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως για τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στην πρώτη κατηγορία, για τα οποία είναι περιγραφικό και όχι διακριτικό, χωρίς να χρειάζεται να εξετασθούν οι λοιπές αιτιάσεις της προσφεύγουσας που προβλήθηκαν προκειμένου να αμφισβητηθεί η εκτίμηση του τμήματος προσφυγών σχετικά με τον διακριτικό χαρακτήρα που απέκτησε το επίμαχο σήμα διά της χρήσεώς του.

Επί των δικαστικών εξόδων

171 Κατά το άρθρο 134, παράγραφος 1, του Κανονισμού Διαδικασίας, ο ηττηθείς διάδικος καταδικάζεται στα δικαστικά έξοδα εφόσον υπάρχει σχετικό αίτημα του νικήσαντος διαδίκου. Επιπλέον, κατά το άρθρο 134, παράγραφος 2, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Γενικό Δικαστήριο αποφασίζει για την κατανομή των δικαστικών εξόδων, όταν οι ηττηθέντες διάδικοι είναι περισσότεροι του ενός. Τέλος, κατά το άρθρο 134, παράγραφος 3, του Κανονισμού Διαδικασίας, σε περίπτωση μερικής ήττας των διαδίκων, κάθε διάδικος φέρει τα δικαστικά έξοδά του. Πάντως, αν τούτο δικαιολογείται από τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, το Γενικό Δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει ότι ένας διάδικος, πέραν των δικαστικών εξόδων του, φέρει και μέρος των εξόδων του αντιδίκου.

172 Εν προκειμένω, η προσφεύγουσα ζήτησε να καταδικαστούν το EUIPO και η παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα. Το EUIPO ζήτησε να καταδικαστούν η προσφεύγουσα και η παρεμβαίνουσα στα δικαστικά έξοδα. Η παρεμβαίνουσα ζήτησε να καταδικασθεί η προσφεύγουσα στα δικαστικά έξοδα.

173 Υπό τις περιστάσεις αυτές, και λαμβανομένου υπόψη του γεγονότος ότι η προσφεύγουσα, το EUIPO και η παρεμβαίνουσα ηττήθηκαν ως προς ορισμένα αιτήματά τους, πρέπει να ορισθεί ότι, όσον αφορά τα δικαστικά έξοδα της κύριας προσφυγής, η προσφεύγουσα φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της και το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων του EUIPO και της παρεμβαίνουσας, το EUIPO φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων του και τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας, η δε παρεμβαίνουσα φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων της. Η παρεμβαίνουσα φέρει τα σχετικά με την αντίθετη προσφυγή δικαστικά έξοδα.

Για τους λόγους αυτούς,

ΤΟ ΓΕΝΙΚΟ ΔΙΚΑΣΤΗΡΙΟ (δεύτερο τμήμα)

αποφασίζει:

1) Ακυρώνει την απόφαση του πέμπτου τμήματος προσφυγών του Γραφείου Διανοητικής Ιδιοκτησίας της Ευρωπαϊκής Ένωσης (EUIPO) της 8ης Νοεμβρίου 2017 (υπόθεση R 1724/2016-5), καθόσον με την απόφαση αυτή το τμήμα προσφυγών αποφάνθηκε ότι το επίμαχο σήμα απέκτησε διακριτικό χαρακτήρα διά της χρήσεως όσον αφορά τις υπηρεσίες και τα προϊόντα για τα οποία είχε περιγραφικό και όχι διακριτικό χαρακτήρα.

2) Απορρίπτει την προσφυγή κατά τα λοιπά.

3) Απορρίπτει την αντίθετη προσφυγή.

4) Η Crédit Mutuel Arkéa φέρει το ένα τρίτο των δικαστικών εξόδων της και το ένα τρίτο των σχετικών με την κύρια προσφυγή δικαστικών εξόδων του EUIPO και της Confédération nationale du Crédit mutuel.

5) Το EUIPO φέρει τα δύο τρίτα των δικαστικών εξόδων του και τα δύο τρίτα των σχετικών με την κύρια προσφυγή δικαστικών εξόδων της προσφεύγουσας.

6) Η Confédération nationale du Crédit mutuel φέρει τα δύο τρίτα των σχετικών με την κύρια προσφυγή δικαστικών εξόδων της καθώς και τα σχετικά με την αντίθετη προσφυγή δικαστικά έξοδα.

Prek Buttigieg Berke

Δημοσιεύθηκε σε δημόσια συνεδρίαση στο Λουξεμβούργο στις 24 Σεπτεμβρίου 2019.

(υπογραφές)

i — Επήλθε αλλαγή στο αρχικό ονόματος ενός εκ των εκπροσώπων της προσφεύγουσας.